

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

BEREGETÉSEK:
5-hasábos postát sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szombat, június 14.

Mai számunk főbb közleményei:

- Veszerők: Az új állami beruházások.**
- A képviselőház ülése.**
- Lapvélemények az aradi püspökválasztásról**
- Választási bűnpör.**
- Ügyvédek a közgazgatásban.**
- Vita az aradi átírat fölött.**
- Az aradi püspökválasztás szavazatai.**
- Grófnő és szobaleány.**
- A turisták házatatója Galán.**
- Konstantinápoly a városligetben.**
- Mangra és a memorandum.**
- A cár főkertésze mint bicikli-tolva.**
- Tárca: Bánk bán előadásához. Irta: Kara Gy.**
- Csarnok: Történetek egy ócska paradicsom-
ban. Irta: Hevessi Jenő.**

Az új állami beruházások.

Arad, június 13.

Örvendetes voltában is szomorú jelensége a magyar ipar mai állapotának, hogy inségmunkára van szüksége. Es hogy ennek az égető voltát a kormány is érzi, arra nézve Lukács László pénzügyminiszter a legutóbbi napokban, a képviselőház pénzügyi bizottságában tett kijelentést, amelyet rövid időn belül a cselekvés fog az iparosok hasznára váltani. A pénzügyminiszter kijelentette a kormány nevében, hogy az őszi hónapokban nagyobb szabású beruházásoknak tervével fog a törvényhozás elé lépni.

Az utóbbi esztendőik igen súlyos próbára tették a zsenge erőben lévő magyar ipart. Az általános gazdasági válság kihatott csaknem minden üzemre s a gaz-

dasági erők csereforgalmának törvénye ugyancsak kézzelfoghatóan érvényesült. Megcsökkent a vásárlóképesség, apadt a fogyasztás minden téren s óriási erőfeszítésbe került még a jól fundált vállalatoknak is fentartani az üzemet. Így is mindenütt üzemredukciók, munkáselbocsátások és, fájdalom, munkáskivándorlás járt e válságos helyzet nyomában.

Ennek a hanyatlási folyamatnak utját kell állni. Bizonyára üdvösebb volna, ha társadalmi uton, általános gazdasági fellendülés kapcsán sikerülne véget vetni a tespedésnek s új erőt önteni a vérhiányban szenvedő ipari organizmusba. De fájdalom, egyhamar nem nyílik erre kilátás. Folyamodnunk kell tehát az állam tartalékban levő erőforrásaihoz. A kormány ismeri a viszonyok súlyos voltát, készsége meg van, hogy a maga erejével segítségére siessen a gyengülő szervezet támogatásának s csak az eszközökről kell olyképen gondoskodnia, hogy nagyobb érdekek ne kockáztassanak, tehát, hogy az államháztartás egyensúlya meg ne zavartassék s új terhek az adózó polgárokra ne háruljanak. Oly segítséget kell tehát nyújtani, amely az államra nézve tényleg beruházások jellegével bír s csak időbeli különbséget jelent a végrehajtásban. — Szükséges, sőt nélkülözhetetlen munkákat, építkezéseket, forgalmi és szállítási eszközöket stb. kell csináltatni, amelyek közt ha vannak is olyanok, amelyek bizonyos időre elodázhatók lennének, de az egy-két évi kamatvesztésük távolról sem oly

jelentékeny, hogy készséggel fel ne áldoznák az ipar bajainak sürgős orvoslására.

Igy tehát megkonstruálhatók már a beruházási programm körvonalai. A kereskedelmi, földmívelési és belügyi tárcákra fog esni javarészüik. Ezek közt is legfőképpen a kereskedelemre, nevezetesen az államvasutakra. Azt is megtudjuk egy közzétett kommunikéből, hogy a beruházások, amelyek több évre fognak kiterjedni, 150—200 millió koronát fognak igénybe venni. Tehát több évre lesz munka, még pedig igen tekintélyes összeg erejéig.

Az eddigi késésnek az volt az oka hogy a kereskedelmi tárcában rövid időn belül kétszer történt személy-változás. Holott a tárca vezetőjének alaposan és szakszerűen tájékozódni kell a beruházási programm megállapítására nézve, mert hisz felelősséget vállal nemcsak a beruházások szükséges voltára, de azok terjedelmére és költségeire nézve is. Az új kereskedelmi miniszter, a ki maga is alaposan ismeri az ipari helyzetet s gyakorlati érzékkel bír annak szükségletei iránt, bizonyára tőle telhető gyorsasággal és alaposan elkészíti a tárcájába eső beruházások programját, úgy, hogy a kormánynak mihamar módjában lesz az egész beruházási tervezetet áttekinteni, megbírálni s végleg megállapítani.

Arról is gondoskodni fog a kormány, hogy az érdekelt ipari körök idejekorán és kellőképpen készülhessenek azokra a munkálatokra, a melyekkel meg fognak

TARCA

Bánk bán előadásához.

Irta: Kara Győző.

(Felolvasta szerző az Aradi Nemzeti Színházban legutóbb tartott ifjúsági előadáson.)

Arad reménye, kedves Ifjúság! Régmúlt idők bűbajos képe tárul fel ma előttetek. A fel-lebbenő függöny mögül ezredéves történelmünknek egy viharos jelenetét fogják lelketek elé varázsolni a magyar színművészetnek lelkes bajnokai. Hétszáz év távolába ragadnak, vissza benneteket, halottaikból idézik fel az Árpádok korának hős harcseit, a milyeneknek őket egyik legnagyobb költőnk lángoló hazaszeretete lázálmában megalkotta: látni fogjátok Katona József Bánkbánját.

Bánk nem pusztán név, Bánk egy eszme, Bánk megtestesítője a magyar nemzet évezredes tragikái küzdelmének, megtestesítője az idegen uralom és a nemzeti erő vetekedésének, megtestesítője ama küzdelemnek, ama vetekedésnek mely a magyar lelket király-hűségének és fajszeretetének meghasonlásába kergeti.

E meghasonlásnak egyik emlékezetes kitérője 1213-ban egy királyné életét követelte áldozatul. II. Endre ült ez időben Magyarország trónján. Lázás türelmetlenséggel áhította a

trónt, perb+szálat érte öcsöcséve, Imrével, laza-dóvá lett miatta s midőn lovag becsületének feláldozásával birtokába jutott, képtelennek mutatkozott az ország kormányzására. Már herceg korában pazariásban lelte örömét, s mint király azt az elvet hangoztatta, hogy „a fejedelem adományozásának legjobb mértéke a mértéktelenség.” Ezt az elvet követte minden tetteiben, s pazar kezekkel osztogatta a király hatalmát biztosító várjavakat boldog-boldogtalannak, érdemtelen jövevényeknek, neje rokonainak. E nő volt minden bajnak kuforrása, e nő történelmünknek egyik legsötétebb alakja. Gertrudisnak hívták s idegenből származott hozzánk, a mai Montenegróból, melyet akkor Meraniának neveztek.

A magyar társadalom nagyjelentőségű változása ment át ez időben. A lovagság intézménye ekkor honosodott meg nálunk s a tündérvilág legszebb virágja, a nő tisztelete millió gyökérszállal kapcsolódott a lovagias nemzet érzületvilágához. Es ime! mi történik a legelső lovag, a király udvarában? Vakmerő kalandorok, lézengő ritterek támadást intéznek a női erény ellen; eikorcisosult rabló lovagok kicsapongásainak áldozatul esik az ország első méltóságának, a király helyettesének, a nádornak, Bánk bánnak a neje: Melinda.

Mily ellentét e két nő között! Egyfelől a szende Melinda, Magyarország Lucretiája, másfelől a fennhéjázó, a pompázkodó Gertrudis.

„Egy oly teremtes, a kinek nem az Hazaja, — cinteremjeinkben a — Kinek lenyugodott szülői nem Tevék le csontjokat, — ki gyermekei Játékainkban is nem osztozott volt,“

a kiben hiába keresnők a magyar nő jellemének tiszteletreméltó vonásait, a szerény visszavonultság és a családi boldogság szeretetét, hanem a ki féktelen uralomvágyának nem tud határt szabni, s midőn ő hazánkba jött, Bánkbán szavai szerint:

„A békességnek édes istene Pannoniára monda akkoron Egy atkot és a romias angyala Mormogta rá az áment.“

Urrá lesznek hazánkban Gertrudis léha testvérei, a tudatlan Berthold, a császárgyilkos Ekbert és a becsülettrábló Ottó. Ez idegen tola-kodók hozzák meghasonlásba a királyt a nem-zettel, azzal a nemzettel, melyről maga Endre mondja, hogy:

„Magyarok! igen jól ismerem — szeretnek, Enyimnek! — Hogy ily nemes szivekkel egybe Férkezni nem tudtal, Gertrudisom!“

Egy idegenek kergetik a „sötét szövetség gyász asztalához“, ezek teszik összeesküvővé

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

bizatni. Lukács László pénzügyminiszter kijelentette, hogy mielőtt a kormány maga részéről elkészült, tehát mielőtt a törvényhozás elé lépne a beruházási programmal, az iparosköröket is figyelmeztetni és tájékoztatni fogja az iránt, hogy mire készüljenek. Ennélfogva az illető gyári vállalatok megejthetik majd az előmunkálatokat úgy, hogy nyomban, amint a törvényhozás a javaslatokat megszavazta, hozzáláthatnak a munkák keresztülviteléhez.

Igéretet tesz tehát a kormány két irányában: hogy ősszel a törvényhozás elé terjeszti a beruházási programot, hogy az iparosokat arról előre tájékoztatja. Abban nem kételkedünk, hogy a törvényhozás, a mely ezt az ügyet kellőképpen méltányolja, az ipari körök érdekében lehetőleg gyorsan és simán el fogja intézni a törvényjavaslatot s megadja annak a lehetőségét, hogy az ipar egy kis életerős táplálékhoz jusson, a mely szervezetét ismét erősebbé, a küzdelemre edzettebbé teheti s a mellett a munkások ezreinek hosszabb időre keresetet s megélhetést biztosít.

A kiegyezési tárgyalások. Budapesti tudósítónk írja a következőket: A kiegyezési tárgyalások során semmiféle újabb fordulat nem állott be. Konstatálni való azonban, hogy az események minden, bármilyen szabálytalan hullámlása ellenére is, a tárgyalások helyesen azon program is azon tempó szerint folynak, ahogyan azokat a magyar miniszterelnök preliminálta. Már eleve úgy volt, hogy a kiegyezési részletes tanácskozások a két parlament elnapolása után: június végén történnének. Es így is lesz. A kánikulában pedig nem lesz tárgyalás, legalább szóbeli nem, csak jelentéstétel van tervezve a felségnél, akihez a két kormányelnök ecéltől Ischlbe fog majd utazni. Döntő tanácskozásról mostanában nem lehet szó. A tárgyalások hónapokon át el fognak húzódni, a míg befejezésre kerülnek.

A képviselőház igazságügyi bizottsága ma délelőtt fél 10 órakor Fabinyi Teofil elnöke alatt tartott ülésében elhatározta, hogy a polgári perrendtartás megvitátását akkor kezdi el, a mikor a képviselőház nyári szünete leteltével ismét összeül.

háza Petur bánt, a szokimondó, egyeneslelkű magyar ember eme örökség mintaképe, a kinek lelkéből a vele született asszonybecsület és királytisztelést az idegenek törvénytelen garázdálkodásai tépik ki, s ezek sodorják a végleges bukásba II. Endre korának legnemesebb magyar lovagját, Bánkbánt.

Hazánk történetében az idegenek és a honfiak összeütközése ismétlődik korszakról-korszakra, századról-századra, egy „sötét és kiengecszeltelhetetlen végzet következetességével” és II. Endre korának eme összeütközésénél Bánkbán történeti jelentősége abban áll, hogy az ő személyes végzete teljesen összeolvad a nemzetével, haragjában és bosszujában ő az idegenek ellen való jogosult visszahatásnak méltó képviselője. Története rettentő példa arra nézve, hogy hazánkban még a leghatalmasabb sem sértheti meg büntetlenül a női erényt.

A történetírás kutató ridegsége újabb időben tagadásba vette Bánkbán történetét. Szerinte a magyarok megeléglvén Getrudis és környezetének garázdálkodását, 1218. szeptember 26-án, mialatt II. Endre Galicziában harcolt, Péter ispán és két Simon nevű bán vezetése alatt rátörttek a pilisi erdők közelében, sátrak alatt tanyázó, vadászaton levő királynéra és vendégeire s ott Péter s az egyik Simon, a ki Bánknak veje volt, a királynét leszúrták, karjait, melyeket könyörögve kinyújtott, levágták. Az összemarangolt holttestet a pilisi ciszterci szerzetesek temették el kolostorukba. Endre a hír hallatára haza sietett és az urak

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 12.

Nagy hölgyközönség a karzaton, meglehetősen telt Ház érdeklődött az ülés iránt. Talán nem is a tárgyalás maga birt vonzó erővel, hanem az új Házba való költözködés iránti előterjesztés keltette az érdeklődést. Apponyi Albert ugyanis ma jelentést tett az új parlament műszaki kezeléséről.

Nagyobb vita keletkezett a József-műgye-
tem építkezéséről szóló javaslatnál, a melyet Wlassics miniszter és Hieronymi szakszerű be-
szédei után megnyugvással fogadott el a Ház
tulnyomó többsége.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Wlassics Gyula, Plósz Sándor és Dányi Ignác miniszterek.

Az elnöki előterjesztés után

Baross Jusztin előadó javaslatára vita nélkül fogadták el a képviselőház 1903. évi költségvetését.

Az új országház.

Apponyi Albert gróf, a Ház elnöke ezután a következő jelentést terjesztette be az állandó országház karban tartását és épület-igazgatását teljesítő műszaki hivatal szervezése tárgyában.

Tisztelt Képviselőház! Az állandó ország-
ház miként leendő kezelésének kérdését a fő-
rendház elnökével egyértelmű tanulmányozás
tárgyává tevén, e tanulmányozás eredményeké-
p a következőkről van szerencsén jelentést tenni:

A takarékosságot szem előtt tartva, a ter-
vezetben igyekeztünk mellőzni minden oly in-
tézkedést, a mely nagyobb igényű igazgatás
létesítésére vezetne s a két Ház hivatali szer-
vezetébe beillesztve, csupán csak egy műszaki
hivatal szervezetét tartom szükségesnek, mely-
nek élén egy gépészmérnök állna a majdan
szükségesnek mutatkozó műszaki személyzet-
tel. A szoros értelemben vett építészeti fel-
ügyeletet és karbantartási építészeti munkákat
egy az országgyűlés két Házával szerződési
viszonyban álló építészre lesz célszerű bízni.
A két Ház hivatali szervezetén belül csupán
egy közművespalléri minősítéssel bíró házfel-
ügyelő alkalmazását tartom szükségesnek.

Az épület kezelésével összefüggő számve-
vőségi teendők elvégzése a két Ház jelenlegi
hivatal szervezetében némi személyszaporítással
lesz megoldható.

A két Ház közös helyiségeinek ellátására
nézve a háznagyi, illetőleg elnöki hivatalok
egymás közt fognak megállapodásra jutni. Ezek-

nek előrebocsátása után felhatalmazást kérek a
t. Háztól, hogy a főrendház elnökével egyet-
értőleg a vázolt irányelvek szerint ideiglenesen
rendezem be az épület kezelését s egy ülésza-
kon át tett tapasztalok után terjeszthessem a
Ház elé a műszaki hivatal végleges szervezé-
sére vonatkozó javaslatomat.

Erre az átmeneti időre — vagyis egy ülés-
szak tartamára — elfogadandónak vélem az ál-
landó országház építésénél jelenleg működő
kir. ellenőrség ajánlatát, a mely szerint, a mű-
vezetőség szükséges számú közgeinek igény-
bevételével, ideiglenesen ő végezné az épület
igazgatási teendőit a következő módzatok
mellett:

a) műszaki ellenőrség e minőségben vég-
zendő teendőit lehetőleg elkülönítve kezelje
ezentul még elvégzendő tulajdonképeni felada-
tától, elkülönítve mutassa ki azoknak költsé-
geit, még pedig akként, hogy kimutattassék
az is, mely intézkedések és költségek terhelik
az országgyűlés egyik és másik Házát, melyek
érdeklik, illetve terhelik mindkettőjüket közö-
sen; ez utóbbiak költség-megosztására nézve
is tegyen javaslatot;

b) a műszaki ellenőrség állítsa össze és
mutassa ki részletesen a két elnökségnek azon
helyiségeket és berendezéseket, a melyek mű-
szaki kezelést igényelnek s így ideiglenesen ő
általa, illetve a művezetőségnek e célra igénybe
vett személyzete által látandók el; mutassa ki
a két elnökségnek e személyzet létszámát is;
az előbb említett helyiségek és berendezések
is akként osztályozandók, a mint vagy a két
Háznak külön-külön, vagy mindkettőjüknek köz-
ösen szolgálnak;

c) a műszaki ellenőrség épületigazgatási
teendőiben a két Ház elnökeinek van alárendel-
elve; ebből folyólag a két elnöknek vagy azok
egyikének (a szerint, a mint közös vagy nem
közös érdekű intézkedésekről van szó) utasi-
tásait végrehajtani és saját kezdeményezéséből
eredő minden nevezetesebb intézkedést azoknak
előzetesen bejelenteni tartozik.

Tisztelettel kérem a t. Házat, hogy ezen
jelentésemet tudomásul venni s annak értelmé-
ben az épület kezelésére vonatkozó teendők
eszközlésére a felhatalmazást megadni méltóz-
tassék.

Holló Lajos figyelmezteti az elnököt arra,
hogy az országház főbejáratairól az állam ci-
mere helytelenül van feltüntetve. Kéri, hogy
helyes címert tétessenek fel.

Elnök kijelenti, hogy a főrendház elnöké-
vel egyetértve ez iránt intézkedni fog.

Madarász József a jelentés tárgyalását hol-
nap kéri kitűzteni, miután még át sem olvas-
hatta.

Apponyi Albert gróf elnöki helyét átadja
Dániel Gábornak és régi helyéről szólal fel:
Miután személyesen van érdekelve, szállott le

gyűlésének helyeslésével Péter ispánt, mint
olyat, a kinek büne világos, kézzelfogható,
köztudomású volt, — halálra ítélte és karóba
huzatta.

Ez a száraz tényállás, a való történet. Ám
a köztudatban, a mi lelkünkben másképp él
Bánk bán története, és mindenkoron úgy fog
élni, a miként azt bennünk megrögzítette a
legnagyobb magyar drámáiról: Katona József.

Katona Kecskeméten született 1792. no-
vember 11-én. Atyja takácsmester volt, de tanult
ember lévén, fiát is iskoláztatta. Később Pestre
küldte fiát, a hol ez jogot tanult s ügyvéd-
nek esküdt fel. Ám lelke vágya s egy akkor
országos hírnevű színész, Déryné iránt ér-
zett szerelme a színpad felé vontatták s fellé-
pett színésznek. Egy ideig idegenből fordítga-
tott színműveket, majd eredeti darabokat írt,
míg végre 23 éves korában, 1814-ben az erdélyi
mágnások által a kolozsvári színházban elő-
adandó történeti szomorujátékra kitűzött juta-
lomra pályáztatva megírta Bánkbánját. A bírál-
ók figyelmükre sem méltatták a darabot, mely-
nek szépségeit meg nem értették. A költő önön-
magával meghasonulva, a megélhetés gondol-
tól kényszerítve, bucsút vett a színpadtól, hiva-
talt vállalt szülővárosában s az irói tollat
cserélte az aljegyzői tollal. Később a darabot
Pesten elő akarta adatni, de a darab hazafias
iránya miatt ezt meg nem engedték neki, majd
kinyomatta, de ez uton sem sikerült elismerést
arattania s ezentul „szerelme a muzsához, irói
becsülete, becsvágya, ideálja, büszkesége, er-

kölcsö meg volt öve, s ő maga így rimánko-
dik Bánk szavaival a sorshoz: Engedd meg,
hogy becsülettel eltemetkezem.” Vágya csak-
hamar teljesült s mint Kecskemét város fő-
győzeze ifjan, ismeretlenül és koszoru nélkül
szállott sírjába 38 éves korában 1830. április
16-án.

Halhatatlan műve igaz tükre ama szomorú
kornak, melyben a költő élt. I. Ferenc kormá-
nya nyűgözte le szabadságunkat, egy kéréllhe-
tetlen cenzura szárnyát szegte minden szabad
gondolatnak. De már megszületett volt az új
idők Messiása, Széchenyi István gróf, hazafias
lelkének tüzárja már átjárta a nemzet testét,
szózatára.

„... a nemzet összeretlen,
Atfüt szíven a nemlét iszonya,
... s büszke gerjelemben
Munkálni, hatni, küzdeni vágy a test“.

A nemzet Petur bán szavaival követelte
a királytól, hogy:

„Meg kell erősítenie régi szent,
Első királyunktól kitett szabadság-
Beli jussainkat“.

de megőrzé világszerte ismert hűségét a koro-
nás király iránt, mert — mintha lelke mélyé-
ből fakadtak volna Bánkbán szavai, hogy:

„... az isten nem segít soha
Felkent királyok ellen!“

elnöki helyéről. A tárgyalás elhalasztását feleslegesnek tartja, miután itt nincs végleges intézkedésről szó, hanem csak ideiglenesről és ezután akarják a tapasztalatokat beszerezni, a melyek nélkül a nagy felelősség tudatában végleg intézkedni nem is szabad. Epen ezért kéri a Házat, fogadja el azt a javaslatot, hogy a műszaki kezelést a mostani műszaki ellenőrségnél hagyják. Hivatkozik arra, hogy csupán két parlamentben vannak együtt a törvényhozás épületei: az angolban és a bécsi parlamentben. De ezek kezelése nem felel meg a mi viszonyainknak. Várjuk be előbb a tapasztalatokat. Nincs különben semmi kifogása az ellen, hogy holnap tárgyalják a jelentést. (Nem kell! Felesleges).

Pichler Győző: A köztudatban az a meggyőződés érelődött meg, hogy az új országháznál nagymérvű pazarlások történtek, és magánál az alapozásnál 100,000-ekre menő megtakarításokat érthettek volna el. Egyéb munkáknál is temérdek pénzt lehetett volna megtakarítani. Kimutatni e nagymérvű pazarlást már nagy technikai nehézségekbe ütköznek s ezért nem indítványozza *viszsgáló bizottság* kiküldését.

De azon aggodalmának ad kifejezést, hogy azokra a műszaki közegre, a kik annyi pazarlást vittek véghez, ne bízzák az új országház további kezelését. Ezt akarta mondani. (Helyeslés a szélbalon.)

A jelentést tudomásul vették.

A Jászai-műgyetem

állandó elhelyezésére szolgáló állami épületek létesítéséről szóló törvényjavaslatot

Kammerer Ernő előadó elfogadásra ajánlotta.

Zboray Béla elsősorban azt kifogásolja, hogy pályázatot nem hirdettek, hanem az épületet ismét kézalatt egy kedvenc építésznek adták ki. Maga, a javaslat ellen semmi kifogása sincs, de annál több az építkezés ellen. Nem fogadja el azt a védekezést, hogy még Csáky rendelte el az építkezést. Az építkezési költségeket is aránytalanoknak és a külsőségeket jelentékteleneknek tartja a nagy költségekhez képest.

Kammerer Ernő előadó több felvilágosítása után

Wlassics Gyula kultuszminiszter kijelenti, hogy a javaslat főcélja, hogy az új műgyetem költségeit megállapítsa. A most kért 1 millió kor. csupán a vegyeszeti pavillon felállítására szolgál és az építkezés folytatásáról évenként a költségvetésben számolnak el. Tiltakozik a „kéz alatt” kifejezés ellen. Cziglert már évekkal azelőtt megbízták a tervek elkészítésével és ebben a tekintetben az egész országban aligha akad valaki, aki ily technikai dolgokhoz úgy értene.

Az idők azóta nagyot változtak s az ösök fáradságos küzdelmeinek gyümölcsét Ti már élvezitek. A hazafiasság nem bűn többé, a szabadság szerzet lelkünk legszebb ékessége. Azért véssétek mélyen lelketekbe s hallgassátok meg áhitattal Katona József remekművének szép verseit, a szabadság szent igéjét. Elvezetetek, lelkesüljétek, rajongjatok!

Kedves ifjúság! A régi római színházakban minden előadás végén a színészek egyike e szókat intézte a közönséghez: Vos plaudite! Tapsoljatok! A magyar színház művészeit magasabb eszmény lelkesíti s ez eszmény a hazaszeretet szent templomává avatja e hajlékot is, melyben ma itt egybegyűltetek. A hazaszeretet soha el nem alvó tüzeit meggyújtani, égő lángra szítani ifjú lelketekben, ez képezi becsvágyát, ezt és nem a tapsot áhítozza az aradi Nemzeti Színház lelkes gárdája. A hazaszeretet fejlesztésének harcossai közt első sorban küzdenek ők, s a mit én csak nagy körvonalakban érintve tártam elétek, azt ők lelkük egész odaadásával, művészetük fényes ragyogtatásával fogják minden részletében nektek bemutatni s ezért, ha nekem sikerült szívetekben kegyeletteljes megemlékezést ébresztenem az előadandó dráma szerzője iránt, ha az előadást végig nézve részvételtjes szeretet ébred lelketekben Bánkban és családjának emléke iránt, akkor ne felejtkeztek meg hálás köszönettel adózni azoknak, kiket önzetlen lelkesezés készítetett arra, hogy nektek ma a legszebb magyar drámai alkotást bemutassák.

Czigler különben is a műgyetem tanári karával egyetértésben készítette el a terveket. Kéri a javaslat elfogadását. (Éljenzés.)

Rátky László örömmel szavazza meg pártja nevében is a javaslatot, mely kulturális célt szolgál. Arra kéri a minisztert, hogy elsőbb is minél gyakrabban szolgálja kulturális érdekeinket és másrészt, hogy a műgyetem ne 1911-re készüljön el, hanem a legrövidebb idő alatt. (Helyeslés.)

Várady Károly nem fogadja el a javaslatot mert a költség nagy és mert a míg a tanítók fizetését nem emeljük, milliós épületeket nem emelhetünk. Ily irányu határozati javaslatokat terjeszt be.

Hieronimi Károly Várady kritikáját sem igazságosnak, sem a közérdeknek megfelelőnek nem tartja. A műgyetemre föltétlenül szükség van, mert a nemzetközi gazdasági versenyben csak azok az államok boldogulnak, a melyek gazdaságilag haladnak és fejlődnek. Németországnak 11 műgyeteme van, mi ehhez képest egy műgyetem felállítása? (Tetszés.) Az építkezési idő megrövidítését szintén óhajtja. A javaslatot örömmel elfogadja. (Helyeslés.)

Molnár Jenő nem fogadja el a javaslatot. **Wlassics** miniszter előadja, hogy a régi épületeket szintén tanügyi célokra használják fel. Várady javaslatának elvetését kéri. (Helyeslés.)

A javaslatot ezután általánosságban s a szünet után részleteiben is vita nélkül elfogadták.

A munkás és cselédségélléptár.

Justh Ferenc előadó rövid indoklás után elfogadásra ajánlotta a gazdasági munkás- és cselédségélléptáráról szóló 1900. évi XVI. tc. kiegészítéséről szóló javaslatot.

Csernoch János elfogadja a javaslatot, de arra kéri a minisztert, hogy a házi cselédekről is terjeszsen be javaslatot, hogy azok is kapjanak aggságuk, vagy rokkantságuk esetén nyugdíjat és segélyt.

A vitát holnap folytatják.

A hármas-szövetség.

Ezután **Szell Kálmán** miniszterelnök felelt **Visontai Somának** régebben tett interpellációjára, a hármas-szövetség ügyében. A hármas-szövetség megújítása tárgyában a szövetséges három nagyhatalom már megtette a lépéseket. A megújítás iránt való óhaj az érdekek azonosságán alapszik. A szerződés még megújítva nincs, de a megújítás iránt való készséget a hatalmak kijelentették; és erre magukat kötelezték. Gazdasági érdekeinket azonban a szövetség kedvéért sem áldozzuk föl, de a szövetség kebelében is megvédjük.

A választ **Visontai** nem vette tudomásul, de a Ház többsége igen.

TÁVIRATOK.

Az osztrák-magyar vaskartel.

Bécs, jun. 13. A lapok jelentik: Az osztrák-magyar és boszniai vasművek képviselőinek tegnapi értekezletén a veresi vasipar-társaság csatlakozására nézve is megegyezés jött létre s egyuttal részletes megállapodásra léptek az egész osztrák, magyar és boszniai vastermelésre nézve. A kartel formális megalakulását még a csoportszövetségek megalakulásának kell megelőznie, a melyek közül a legfontosabbak a finompléh-és drótszög-csoportok. A kartel valószínűleg július elsején lép életbe.

A bolgár fejedelem Pétervárott.

Pétervár, jun. 13. **Ferdinand** bolgár fejedelem tegnap délben Péterhofból ideérkezett. A fejedelem első sorban az **Izsák-székesegyházba** ment, azután meglátogatta a minisztereket. **Lamsdorff** külügyminiszter a fejedelem tiszteletére reggelit adott, a melyen a fejedelem kísérete és több miniszter is jelen volt.

Lapvélemények az aradi püspökválasztásról.

(A fővárosi lapok Mangráról.)

Arad, június 13.

Az aradi román püspökválasztás nem csupán a magyarországi román egyház, nem csupán az aradi egyházmegyének ügye, hanem az egész országé, s annak eredménye az egész Magyarországra nézve eseményt jelentett. Nem arról van csupán szó, hogy ki lesz az aradi román egyházmegye püspöke. Hanem arról, hogy a magyarországi egyházfők, a magyar főrendiház tagjai sorába olyan ember kerül, a kinek egész multja a magyar állameszme s a magyar hazafiság megtagadása volt.

E miatt az aradi püspökválasztás eredménye az egész ország sajtóját foglalkoztatja. Az egyes fővárosi lapok véleményeit az alábbiakban ismertetjük.

Budapesti Hírlap

vezető cikkben foglalkozik az aradi püspökválasztás eredményével s a többek között ezeket írja:

E választás a hazai román nemzetiségi mozgalmaknak kétségtelenül egyik legérdekesebb mozzanata. Egyaránt tanulságos románra és magyarra. Volt eset rá eddig is, hogy a többség akarata olyan egyéniséget akart a görög keleti román egyház egyik-másik püspöki székebe emelni, a ki a magyar nemzetnek nem volt barátja, a kit a közvélemény szolidaritásnak ismert mindenben a túlzó román nemzetiségi törekvésekkel. *De arra még soha sem volt eset, hogy közönséges nemzetiségi izgatott ért volna ez a kitüntetés*, hogy a jelöltnek a politizálásán kívül semmi más, sem tudományos, sem egyházi érdeme nem lett volna. *Mangra Vazul* az első megválasztott görög keleti román püspök, kit *kizárólag a politikai és egyházi demagógia mezején szerzett népszerűség akar a püspöki trónra ültetni*.

A magyar közvéleménynek rendkívül rövid emlékezete volna, ha elfeledte volna, hogy ki volt csak pár év előtt is Mangra Vazul. Az 1885-iki nemzetiségi kongresszusnak egyik őszehívója és vezérférfia. A memorandum-per után alakult titkos román nemzetiségi komiténak legtevékenyebb és legszenvedélyesebb izgató tagja. Ezt megelőzőleg az aradi túlzók oszlopos embere s mint teológiai tanár az ifjúság fanatikus bujtogatója, kit a jelenlegi metropolita, mint aradi püspök, kénytelen volt politikai izgatásai miatt tanári állásától fölfüggeszteni és fegyelmi vizsgálat alá vonni. Időközönként egyike azoknak a romániai utazóknak, kik fönntartották a hazai túlzók és a liga vezérei között az állandó összeköttetést; a ki beleavatkozott a romániai liberális párt kedvéért *Ghennadie* metropolita ügye alkalmával a romániai egyház belső ügyeibe is, könyvet írván *Ghennadie* detronizációjának jogos voltáról. Harmadfél év óta a politikában elcsendesült ugyan, — lehet azzal a szándékkal, hogy fedtesse multját, — de annál élénkebb tevékenységet fejtve ki saját egyházának életében a klikkek szervezésében és a békebontásban. Hogy ma az aradi görög keleti román püspöki megye a békétlenségnek, a hitéleti szertezüllésnek eljlesztő képét tárja szemünk elé, az aradi románság hazafias és komoly értelmiségének egyhangu meggyőződése szerint az ő érdeme.

Hogy Mangrát nemcsak a magyar közvélemény, de saját egyháza legkiválóbb egyéniségeinek akarata s a hazai románság józanabul gondolkozó értelmiségének óhajta ellenére is pártja püspökké választhatta, megsemmisítő cáfolata minden vádaskodásnak, a melyik arról beszél, hogy ebben az országban a nemzetiségek akarata saját ügyüket illető dolgokban nem érvényesülhet szabadon. De ha még csak ennyi volna! Sokkal több, sokkal súlyosabb és fájdalmasabb dolog, mert hiszen Mangra, ha a felség meger sít, nemcsak aradi görögkeleti püspök lesz, hanem egyuttal tagja is a magyar főrendiháznak. Dignitáriusa annak az államnak is, melyet ő egy hosszú évtizeden át megtagadott, a mely ellen izgatott és harcolt a

törvénytelenység minden fegyverével, a melyet megvetett, kigunyolt és durva szidalmakkal halmozott el. Az a főrendiházi tagsága tényleg arculütése lenne a magyar önértéknek, keresztülgázolás mindenén, a mihez a hazafias érzés kegyelettel simul.

A cikk ezekkel a sorokkal végződik:

Összehordottuk minden előzetes tételét annak a kérdésnek, hogy lehet-e olyan férfiú püspök és ennek következtében tagja a magyar főrendiháznak, kinek politikai multja hasonlatos a Mangra Vazuléhoz? A feleletet e kérdésre megtalálhatja mindenki. Megtalálhatja a magyar kormány is, a melynek feladata lesz a választás megerősítésére vonatkozóan előterjesztést tenni a felségnek. Nemcsak a magyar érzés, a hazafias gondolkodás, de a görög-keleti román egyház jövőendő békességeért való aggodás is ott fog állani tanácsadóul ama magyar kormányférfi mellett, a kinek hivatása ez előterjesztést megtenni. Az egyházi és politikai demagógiát kirekeszteni az egyházból elsősorban nem a hazafiaság, nem is az állami érdek kérdése, hanem amaz egyhási, a melyben ez a demagógia kezét kinyújtotta a hatalomért és a vezetésért.

Budapesti Napló

a következő értesüléseket fűzi a püspökválasztáshoz:

A mi értesülésünk szerint a metropolita főhatósága olyan véleménynyel fogja az eredményt a kormány elé terjeszteni, hogy a koronának ne javasolja a választás megerősítését. Ezt a véleményt nem politikai okokkal motiválják — bár a kormány elhatározásánál ezek is súlyosan esnek a latba — hanem azzal, hogy a püspököknek nemcsak képesnek, hanem méltónak is kell lennie állására. Mangra tehát nem lehet főpásztora annak az egyházmegyének, amelynek területén utcai botrányok hőse volt, ahol leköpködték, megverték, ahol ezenkívül még most is befejezetlen fegyelmi ügye van a tanári és papi állást sértő botrányos magaviselete miatt, ahol tehát sem a hűvek, sem a hatóságok nem részesíthetnék egyházfejedelmet megillető tiszteletben.

Hosszabb kommentárral kíséri a választást a

Független Magyarország

is. Ezekből az alábbi szemelvényeket közöljük:

Nem tudjuk még e pillanatban milyen következményei lehetnek az aradi püspök-választásnak. A magyar nemzeti állam érdeke, a tiszta hazafias megköveteli a magyar kormánytól, hogy Mangra Vazul választását ne terjessze a király elé jóváhagyás végett. Mangra ellen nemzetiségi izgatás miatt még most is eljárás van folyamatban s bármennyire közeledik az utóbbi napokban a hazafias elemhez, nem lehet hinni az előzmények után jóhiszeműségében.

A ki ösmeri a Mangra Vazul multját az nem hiheti el, hogy ő megtért és most már szinte békés fia akar lenni hazánknak. — Nem szabad tehát megerősíteni a Mangra megválasztását, mert egészen valószínű, hogy az aradi püspöki palota lesz kiinduló helye az oláhság minden hazafiatlan mozgalmainak.

Mangra amely pillanatban elfoglalja az aradi püspöki széket — ő lesz a magyarországi elégtelen lázongó oláhság kimondott vezére. Törzskarában ott láttuk a mai napon az összes hazánkra nézve veszedelmes elemeket. Ezek a régiak maradnak, ezek istenként tisztelik Jakut, ezek befolyása alól nem szabadulhatnak Mangra, még ha akarna is.

A magyar kormánynak el kell ejtenie Mangra Vazult. Ajánljuk a miniszterelnöknek hogy e kérdésben ne kössön paktumot, hanem kizárólag csak magyar nemzeti szempontból ne engedje Mangrának püspöki süveget tenni a fejére. Van nekünk ugyanis elég bajunk a nemzetiségekkel. Nemzetiségi püspökre, pláne olyanra aki valamikor tajtékos szájjal szidta a magyar államot — nincs szükségünk.

Magyar Hírlap

közleményének ez a címe: Agitátorból püspök. Végső sorai pedig ezek:

A választás eredményét Aradon nagy megütközéssel fogadták, mert Mangrával a román nemzetiségi tuzók jutnának uralomra az aradi román egyházmegyében. Az új püspök hírhedt

román agitátor, aki dühös ellensége a magyar állameszmének és a magyarságnak. Megerősítése nem is várható.

Csupán egy lap örvend Mangra Vazul győzelmenek, az Egyetértés. Ez annál meglepőbb, mert ép ez az ujság támadta ezelőtt a legnagyobb szenvedélyességgel Mangrát, sőt még Goldis József püspököt, halála előtt és halála után dákó román politikával vádolta, a miért Mangrát pártfogolja. Most azonban Mangra mellett ír: hogyan történt ez a lelki változás rajta, csak ő tudja.

TANÜGY.

(—) Érettségi a főgimnáziumban. Az aradi főgimnáziumban ma fejezték be a három napon át tartott érettségi vizsgálatot, melynek eredménye a következő:

Jelese éret: Klein József és Szabó Frigyes; jól éret: Adelmann Géza, Cseri László, Kárász Emil, Kell József, Knóthy Viktor és Reusz Sándor; egyszerűen érettek: Goldzieher Márton, Grumáz László, Halaszy Pál, Hossek-Schlosser Imre, Kabdebo György, Kádas József, Keppich Sándor, Kollin Jakab, Másik András, Röck Béla, Schvarz Ferenc, Ternajgó József és Vas Sándor

Nátafalussy Kornél királyi főigazgató a vizsga végeztével emelkedett szellemű beszédet intézett az ifjakhoz, szívére kötvén kötelességeiket isten, haza és felebbvalóik iránt. A beszéd mély hatást tett az ifjakra, akik ezzel az intézetből elbocsáttattak.

Választási bünpör.

(Vétség a választójog ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

A kuria-bíráskodásról szóló törvény értelmében választási bünperrel fog foglalkozni a szegedi törvényszék legközelebb. A per egyik fejezete lesz a megsemmisített tápói választásnak, melynek politikai aktái a személyekre nézve már lezárultak, de a büntetőjogi szabályok érvénye ugyszólván csak most kezdődik.

Mint annak idején közöltük, a kuria Enyedy Lukács mandátumának megsemmisítése után a választás iratait áttette az igazságügyminiszterhez, mert olyan jelenségek forogtak fenn, melyek a törvény büntető rendelkezései alá látszottak tartozni. A miniszter azután teljesítette a kötelességét s a választási iratok a szegedi kir. ügyészséghez már a mult héten megérkeztek.

Polgárok választójoga ellen elkövetett vétség miatt rendeltetett el a fenyítő eljárás megindítása dr. Kelemen Béla, a tápói kerület függetlenségi jelöltje, aztán ifju Eszes Mátyás és még számos tápói kerületi választó, többnyire kor-tes ellen; mindazok ellen, akiknek belgazolt törvényellenes cselekedetei miatt a választást megsemmisítették.

Dr. Winkler István kir. ügyész az ügyet dr. Gábris Endre kir. alügyésznek osztotta ki, aki az aktákat tudomásul vétel végett beterveztette a törvényszékhez. Itt az előadó dr. Gerhauser József törvényszéki bíró. Az ügy most a bírósági előadónál van.

Az akták rövidesen visszaérkeznek az ügyészséghez s akkor az ügyészség a terheltek ellen vádiratot ad ki. Ha ez ellen a terheltek kifogásokat emelnek, ügyük a vádtanács közbejövete nélkül főtárgyalás alá jut. Valószínű azonban, hogy az egész vonalon kifogásokkal fognak élni. Vizsgálatra — tekintettel arra, hogy a kuria azt már megejtette — semmi szükség nincsen.

— Jogász körökben általános a vélemény, hogy a Kelemen Béla dr. ellen főrmerült vádnak

elfogadható alapja nincsen így az ő ellene indított eljárás alkalmassint már a vádhatóság előtt meg fog szünni. Vannak azonban többen a terheltek között, akik választási visszaélések miatt nem kerülhetik ki az elítélést.

Vita az aradi átirat fölött.

(Nagyvárad esztendőszáma.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

Nagyvárad város tegnapi közgyűlésén érdekes vitát és szavazást provokált Arad város ismeretes átirata, a melylyel fölhipta a társ-törvényhatóságokat, hogy ők is szólítsák föl Budapest fővárost azon kötelezettségének teljesítésére, a melyet a Kossuth-szobor létesítésére nézve vállalt magára.

A tanács az átirat felett napirendre térést javasol s ezt azzal indokolja, hogy egyik városnak nincs joga más törvényhatóság magán-ügyeibe beleavatkozni. (Zajos ellentmondások.)

A javaslat elhangzása után percekig hangzott a méltatlankodás moraja, Beczkay Lajos állott szólásra:

— Akkor, amidőn hazafias dologról van szó, mindig azt tapasztalta, hogy a városi tanács keres és talál valami kibuvót. (Ugy van!) Ennek a javaslatnak az indokolása sem egyéb egyszerű kibuvónál, (Zajos helyeslés) amelyet megtehetett volna egy Brassó, vagy Nagyszében, de nem Nagyvárad város tanácsa. (Ugy van!) Az indokolás a főváros magán-ügyének jelzi a Kossuth-szobor felállítását, nos hát ez nem áll, mert a szobor költségeit a nemzet föléreibe rakták össze s ez az egész ország — ügye. Az indokolás még beavatkozásról is beszél. Semmiféle beavatkozás nem történik a főváros belügyébe, vagy mint a javaslat mondja magánügyeibe, ha akad valaki, egy törvényhatóság és megkérdi: mi van a szoborral?! Szégyenletes és hazafiatlan dolognak tartja a tanács javaslatát, amelylyel szemben indítványt tesz, hogy Arad város átiratát hasonló átirattal támogassák s a fővárost sürgessék meg a szobor felállítását illetőleg. (Zajos helyeslés.)

Rimler Károly polgármester elsősorban is kötelességének tartja, hogy visszautasítsa a hazafiatlanság vádját, amelyet Nagyvárad város tanácsa egyáltalán nem érdemelt meg. A javaslat, mint azt felelvasták méltányolja is azokat, amelyek a szobor felállítását sürgőssé teszik, de a tanács arra az álláspontra helyezkedett, hogy a maga részéről nem tartja helyesnek bármely más hatóság ügyeibe beleavatkozni. A javaslatba különben egy tollhiba csuszott be. Nem magánügyet értett a tanács, hanem a főváros belügyét — s ezt kéri tudomásul venni.

Böthy László dr. főispán szintén beavatkozásnak tartja, ha akármelyik hatóság a társ törvényhatóság belügyeit irányítani akarja. A tanács álláspontja ezen az alapon teljesen helyes.

Déri Ferenc dr. ellenkező nézetben van, mert jelen esetben a főváros nem mint társ-törvényhatóságot tekint, hanem mint az egész ország megbizottját. (Helyeslés.) Így hát semmiféle beavatkozásról szó sem lehet. Annál inkább nem, mert az összegyűjtött összeget nem a szobor céljaira akarják felhasználni s ez nem egyebet, mint egyszerűen sikkasztást jelent. (Zajos helyeslés.) Az is meg lehet, hogy az ugynevezett legfelsőbb körök nem akarják a szobor felállítását.

Rimler Károly: Széll Kálmán már nyilatkozott.

Déri Ferenc dr.: Az meglehet, de ha most nem csináljuk meg a szobrot, kérdés, nem jön-e majd egy olyan korszak, a mikor sikerült

majd örökre elodázní? Arad város átirata a fővároshoz nem egyéb közóhajnál, egyszerű kérelemnél s ezt Nagyvárad városának is kötelessége megtenni. A tanács javaslatát nem fogadja el s csatlakozik *Beczky* Lajos indítványához.

Elnök a vitát ekkor bezárta s a kérdést szavazás alá bocsátotta. A szavazás először a tanács javaslata mellett történt. *Alig ötven állottak fel*, a mire a főispán ellenpróbát sem tett s zajos helyeslés közben mondta ki a határozatot, hogy Nagyvárad város törvényhatósága pártolja Arad város átiratát s azt *hasonszemű átirattal* támogatja.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: Iskarióth, dráma. Diszoldadás.
Vasárnap: Délután: A kis szökevény, operette.
Bete: Flórika szerelme, népszimű.
Hétfő: A nebántsvirág, operette. Pálmay Ilka vendégfelléptével.
Kedd: Szép Helena, operette. Pálmay Ilka vendégfelléptével.

* **Pálmay Ilka vendégszereplése.** *Zilahy* Gyula igazgatónak sikerült *Pálmay* Ilkát két estére terjedő vendégszereplésre megnyerni. A művésznő ezek szerint folyó hó 16-án és 17-én hétfőn és kedden fogja Aradon két leghíresebb szerepét eljátszani és pedig hétfőn a *Nebántsvirág* Denise-ét és kedden a *Szép Helena* címszerepét. A művésznő fellépteit iránt városszerte nagy érdeklődés mutatkozik.

* **Délutáni előadások.** F. hó 15-én, vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal *A kis szökevény* kerül színpadra.

* **Allandó színház Makón.** *Meskö* Sándor dr. főispán elnöklésével e hónap 9-én értekezlet volt Makón az allandó színház létesítése dolgában. Az értekezlet egyhangulag kimondta az allandó színház létesítésének szükségét s az ügy előkészítésére a főispán elnöklésével nyolc tagú végrehajtó bizottságot küldött ki. Ez alkalommal megalakult a makói színpártoló egyesület is.

Ügyvédek a közigazgatásban.

(Ankét a belügyminisztériumban.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 13.

A belügyminisztériumban folyó közigazgatási ankéton, a melynek az eljárás egyszerűsítése a célja, ma érdekes vitája volt, a mely az érdekelt szakköröket bizonyár sokat fogja még foglalkoztatni. Az forgott a vitában, hogy a közigazgatási ügyekben a felek *ügyvéd útján*, vagy a *nélkül érintkezzenek a hatósággal?*

A mai tanácskozásokról a következő tudósítást vesszük:

A közigazgatási ankétot ma folytatták. Az ankéton résztvevők valamennyien nagy elismeréssel szólnak a vármegyei és járási ügyvitel tárgyában kidolgozott szabály-tervezetről.

Ma az iktatás, előadás, elintézés, kézbesítés, a hivatalos lap, a járási ügyvitel, a tiszti főügyészi ügyvitel gyakorlati kérdéseit vitatták meg.

A többi között élénk vitát keltett az *ügyvédi képviselet* kérdése a közigazgatási ügyekben. Sokan perhorreszkáltak az ügyvédi képviseletet a közigazgatási eljárásban. Ezek azt hangoztatták, hogy jobb szeretik, ha a felek *ügyvédek mellőzésével*, személyesen érintkeznek a hatóságokkal.

Az ankét többsége azonban *Szell* Kálmán miniszterelnök felszólalása után fentartotta a szabályrendelet tervezet eredeti álláspontját, a mely szerint ha a felet ügyvéd képviseli, s a beadvány ügyvédi ellenjegyzéssel van el-

látva, az esetben a *végzés az ügyvédnek kézbesítendő és a fél külön értesítést nem kap.*

Ez az intézkedés a mai eljárás sokat panasztolt baján van hivatva segíteni. Sokszor megesett, hogy a közigazgatási hatóság, bár tudomása volt arról, hogy a felet ügyvéd képviseli, nem ezt értesítette, hanem csak a felet, a minek révén sokszor hastáridő-mulasztások következtek be.

Az aradi püspökválasztás szavazatai.

(Kik szavaztak Mangrára?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

Az aradi román püspök választásánál, a mint ismeretes, a szavazás titkosan történt: dacára ennek, a választást közvetlenül megelőző időben oly nyílt volt a harc a két jelölt táborában, hogy most már a beavatott román körök előtt nyilvánvaló, hogy az *egyes zsinati tagok közül ki melyik jelöltre szavazott.*

Ezek alapján, kétségen felül álló hitelességgel megállapítható, a leszavazottak állásfoglalása. Ezen összeállítás szerint a zsinati tagok a következőképp szavaztak:

Hamseára szavaztak:

1. Papp I. János aradi püspöki helytartó.
2. Beles Vazul aradi főesperes.
3. Gurban Konstantin borosjenői főesperes.
4. Georgea János buttyini főesperes.
5. Groza János nagyhalmágyi főesperes.
6. Hamsea Vajk lippai főesperes.
7. Pakala Tamás nagyváradai főesperes.
8. Filip Tivadar felső lugosi főesperes.
9. Szirbu Péter felső girisi főesperes.
10. Moga Ilés roboğnyai főesperes.
11. Dr. Putics Traján temesvári főesperes.
12. Beles János aradi kir. közjegyző.
13. Trucia Péter aradi szentszéki ügyész.
14. Rotariu Pál temesvári ügyvéd.
15. Ardelean György temesvári ügyvéd.
16. Babes Vince nyug. kir. ítélő táblai bíró Budapest.
17. Margineantz Titus tomesmegyei főszámvevő.
18. Dr. Halik Aurél lippai orvos.
19. Dr. Gáll József főrendiházi tag.
20. Lázár Konstantin rékási ügyvéd.
21. Zigre Miklós nagyváradai ügyvéd.
22. Dr. Duma Flórián nagyváradai ügyvéd.
23. Papp János Biharmegye főjegyzője.
24. Dr. Roxin György nagyváradai ügyvéd.
25. Dr. Papp Jusztin tenkei ügyvéd.
26. Filip Sándor alsó-lugozói jegyző.

Mangrára szavaztak:

1. Popovics György világosi főesperes.
2. Dr. Trailescu János kisjenői főesperes.
3. Miulescu Pál bánát-komlói főesperes.
4. Szerb Geraszim bélini főesperes.
5. Csorogár Román theologiai h. igazgató.
6. Paguba Vazul aradi törvényszéki bíró.
7. Dr. Iszpravnik Szevér aradi ügyvéd.
8. Rajku Sebők a „Viktória” titkárja.
9. Russu Sírján János a „Trib. Popor.” szerkesztője.
10. Boczok Agost ó-szent-annai tanító.
11. Oncu Miklós a „Viktória” vezérigazgatója.
12. Dr. Popovics György kisjenői ügyvéd.
13. Vélics Mihály kisjenői ügyvéd.
14. Dr. Ardelean Kornél kisjenői ügyvéd.
15. Fejér György borosjenői ügyvéd.
16. Goidis László nyug. brassói tanár, püspöki titkár.
17. Dr. Popa György aradi szolgabíró.
18. Szerb Geraszim nyug. községi jegyző.
19. Dr. Uprean Nesztor nagy-szent-miklósi ügyvéd.
20. Petrovics Aurél a „Nadlacana” tkptr. vezérigazgatója.
21. Dr. Suciu János aradi ügyvéd.
22. Tomics Valér birkisi magánzó.
23. Dr. Márta Sándor lippai ügyvéd.
24. Dr. Lázár Aurél nagyváradai szentszéki ügyész.

25. Gavrillette Pál nyug. tanító.
26. Negrean Döme belényesi kereskedő.
27. Papp Pál belényesi ügyvéd.
28. Dr. Kozma Gavril belényesi ügyvéd.
29. Lazaru György aradi ügyvéd.
30. Pap Vazul belényesi esperes.

Papp I. Jánosra szavazott:

1. Roxin Miklós méhkereki főesperes.

Nem szavaztak:

1. Hamsea Ágost archimandrita.
2. Mangra Vazul nagyváradai vikárius.
3. Mladin Miklós eleki főszolgabíró.

Ebben a kombinációban csupán egy felől nincsenek bizonyosságban; nincs kizárva az eset, hogy *Paguba* Vazul aradi törvényszéki bíró adta az egy szavazatot Papp Jánosra, s ezt esetben *Roxin* szavazott Mangrára. Sokan azonban az előbbi valószínűbbnek tartják.

Grófnő és szobaleány.

(Turn-Taxis grófnő — két napi foghársra ítélve.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

Fölöttébb érdekes ítéletet hozott tegnap Bécs egyik büntető-járásbírósa. Az ügyben az egyik terhelt *Gyertyánffy-Taxis* Dolores magánzó, született *Turn-Taxis* grófnő volt, akit a szobaleánya: *Steinbauer* Mária testi bántalmazással és becsületsértéssel vádolt; a másik pedig a szobaleány, akit a grófnő a lopás vádjával illetett.

Steinbauer Mari 1901. novemberétől a múlt hó végeig állott a grófnő szolgálatában. Május 22-én este fölmondott urnőjének. A grófnő kijelentette, hogy a fölmondást nem fogadja el, mert a szolgálati szerződést augusztus 1-éig kötötték meg.

Mikor a cseléd ezt az állítását valótlanak mondta, a grófnő kemény szavakkal leszárdta és *pofonütötte*. A cseléd erre még az éj folyamán elhagyta a házat és a következő napon a rendőrség segítségét vette igénybe, hogy az urnőjénél hagyott dolgait megkapja.

A grófnő megjelent a rendőrségen és el távozott cselédjét följelentette lopás miatt és követelte, hogy a leány lakásán házkutatást tartsanak. Ez meg is történt, s a leány lakásán, a szekrényben a grófnő egy melltűjét és több fehérneműjét, továbbá egy csomag kávé, cukrot és teát találtak. A grófnő többek jelenlétében újra legyalázta a cselédet és azt mondta, hogy az tőle nem csupán a házmotóznál talált dolgokat, hanem ezüst evőeszközöket is elloptott.

Az államügyészség képviselője a leány ellen *lopás*, a grófnő ellen pedig *könnyű testi sértés* miatt emelt vádat, ezenkívül *Steinbauer* Mária *becsületsértés* miatt is följelentette volt munkaadónőjét.

A grófnő, a ki férjétől elvált, s azóta leánynevét, a *Turn-Taxis* grófi nevet viseli, megjelent a tárgyaláson. Tagadta, hogy ő a leányt gyalázta és pofonütötte volna; a följelentésben említett becsületsértő kifejezést már azért sem használhatta, mert azok nem férnek össze az ő műveltségével és nevelésével.

Steinbauer Mari viszont a lopást tagadta, és a tanuk mellette vallottak.

A bíróság *Steinbauer* Máriaat a lopás vádja elől fölmentette, ellenben a grófnőt becsületsértés miatt *negyvennyolc órai elzárásra ítélte.*

Turn-Taxis Dolores grófnő, ugyszintén a panaszos jogi képviselője is, felebbezést jelentett be.

Mangra és a memorandum.

(Egy adat Mangra hazafiságáról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

... Felhozzák ellenem a régebbi dolgokat is, többek közt azt, hogy a Memorandum deputációjával Bécsben jártam. *Nem tagadom, voltam akkor Bécsben, de esupa kíváncsiságból.* Magában a küldöttségben nem vettem részt, egyébként nem is voltam tagja a nemzeti komiténak.

(Mangra tegnapi kijelentése.)

Változtak az idők. Tíz év előtt, ha mi azt mondtuk volna *Mangrára*, hogy ő jó magyar ember, i. az hazafi: bizonyára kézzel, lábbal, és egyéb eszközökkel tiltakozott volna ellene. Most pedig tíz év után, ő erősítgeti nekünk a hazafi és magyarbarát voltát; de visszagondolván a multra, oly nehéz, egyenesen lehetetlen hinni.

Az ember talán felejtene az utcai tüntetéseket, a szitkokat, mert a szó elszáll, hangja elenyész, de írott tanúságok, akták tolnak elébe, a melyek meggátolják a Mangra erőlködéseinek sikerét.

A Mangra Vazul fönti nyilatkozata ellen is egy írott bizonyosság támad: egy emlék a tíz év előtti időkből.

Azt mondja Mangra, hogy nem vett részt a memorandumot vivő küldöttségben. Ez lehet. Mások azt hozzák föl, hogy a kolozsvári memorandum-pörnek se volt aktív-szereplője. Ez is igaz. De az, hogy Mangra kíváncsiságból lett volna Bécsben, már nem valószínű.

Előttünk van egy nyilatkozat, a melyet a többek között Mangra Vazul is aláírt, s a melyben *mindenben azonosítja magát azokkal, a kik a memorandumot vitték Bécsbe.* Ez a nyilatkozat 1892. júniusában jelent meg a nagyszobeni *Tribunában* és hű fordítása ekép szól:

„Alólirottak mint részint a nemzeti párt tagjai, a „Telegráf” Román” támadásával szemben kijelentjük, hogy *mindenben egyetértünk azon testvéreink érzelmeivel, a kik a memorandumot a császárhoz vitték.* Nemzetünk iránt való szeretetünk és annak érdeke köt bennünket egymáshoz. *Atkozott, aki ezt megbontani akarja!*

Aláírva huszonöt társaival együtt: *Mangra Vazul.* A huszonöt között pedig melleleg megjegyezve, *négy olyan van, a ki a püspökválasztásnál rászavazott.* Rá, a régi fegyvertársra.

Ez a nyilatkozat veti a legszebb világot Mangra multjára, és arra, hogy a magyar állam kormánya megerősítheti-e őt vagy sem.

MULATSÁGOK.

(=) A „érettek” mulatsága. Az aradi állami főreáliskola érettségít tett ifjusága folyó hó 19-én a városligeti vendéglő nagytermében zártkörű táncvigalmat rendez. Kezdeté nyolc óraker. Családjegy 5 korona, személyjegy 2 korona. Jegyek a meghívó előmutatása mellett válthatók. Az esetleges jövedelmet jótékonycélra fordítják.

(=) A nyomdászok mulatsága. Most vasárnap következik el a Csála-erdő nagy napja, melyet érdeklődve vár az aradi közönség. A nyomdászok tartják nyári mulatságukat, melyre régen készülnek s ennek a nagyszabású készülődésnek a közönség látja hasznát. Emlékezetes még a múlt évi nyomdász-vigalom, melyet azonban most tul fognak licitálni. Reggeltől éjszakáig a jókedv lesz ur a Csálában. Kezdeté a mulatságnak az az érdekes kivonulás, melyet a juniálisra induló nyomdászok rendeznek. A gyülekezés a téli színháznál történik, honnan reggel fél 9 óraker mennek ki az

erdőbe. A kivonulás látványossága lesz az a kocsi helyezett gép, mely az utcán a publikum szemeláttára humoros röpiratokat fog kinyomni. Ezeket a friss nyomtatványokat azonnal szét is osztják. A kivonulókat az új-aradi fuvó-zenekar kíséri, míg a tánc kezdetétől fogva a 33-ik gyalogezred teljes zenekara fog játszani. A délután folyamán a táncon kívül sok más szórakoztatásról gondoskodtak a rendezők. Lesz konfetti-csata, mely nélkül mostanság el sem képzelhetünk mulatságot. Rendeznek ezenkívül számos látványosságot, mulattató versenyt és egyebeket. Este azután tűzijáték következik, mely pazar fényességű lesz. A közönség pártolását a mulatság nemcsak e bőséges programmért, hanem ama jótékony célok fejében is megérdemli, melyeket a tiszta jövedelem szolgál. Ennek felét a nyomdászok önképzőkörének alapjára, másik felét a tüdőbeteg szanatóriuma javára fordítják.

(=) Az aradi szabómunkások szakegylete június hó 22-én, vasárnap az új-aradi 50 tagból álló fuvós gyermekzenekar és egy aradi vonós zenekar közreműködése mellett a csálai nagyerdőben juniálist rendez.

Konstantinápoly a városligetben.

(A vasárnapi ünnepély előkészületei.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

Ma péntek volt és szép idő. Öreg jó sok azt tartják, hogy olyan idő van vasárnap, amilyen az előtte való pénteken volt. Ha ez az állítás igaz, akkor az aradi Nemzeti Szövetség vasárnapi ünnepélyét nincs ami megronthatná.

A rendezőség most van a legnagyobb munkában, s hogy a délutáni műsor egyes számainak sikerét biztosítsa s kiemelkedőbbé tegye, ma délután már megkezdte az egyes előadások próbáit. Azonkívül *világítási próba* is volt ma este, *ötezer lángot* gyújtottak meg a ligetben s ez valóságos fényárban uszott a pazar villanyvilágítástól. Különösen gyönyörű látványt nyújtott a városligeti tó, melynek vizében ezerszeresen tükröződött vissza a sok lámpafény.

A világítási próba előtt tartották meg a *karusszel* próbáját és a liceum előtti téren a *szmárverseny* próbáját.

Az alkalmi lap szerkesztői is elkészültek már munkájukkal s ebben szó lesz mindarról, ami a mulatságon történik. Természetesen ebben is török dolgok uralják a helyzetet.

A sátrakban árusító hölgyek névsorából egynéhány név tévedésből kimaradt. Így a török-sátorban még dr. *Szöllősy* Jenőné, a cukrász-pavillonban *Tisetti* Pálma, az ujság-sátorban *Fried* Janka és *Fleischer* Ilonka fognak elárusítani.

Kiemelkedő és eredeti száma lesz a délutáni előadásoknak az a *verses-programm*, amely a produkciók egyes számai előtt a műezsim fog kikiabálni a mecset tornyáról.

Egyszóval olyan élvezetes és érdekes lesz a vasárnap délután, hogy nemcsak a szórakozás, hanem a látványosság szempontjából is megérdemli a „*Konstantinápoly Aradon*” elnevezést.

A rendező-bizottság holnap, szombaton reggel 8 óraker a Hungária-kávéházban összejövetelt tart, melyen a legutolsó teendőket fogják megbeszélni. Végül a rendezőség közli a közönséggel a következő felhívást:

„Kérjük mindazokat, akik a vasárnap délutáni ünnepségekhez *virágokkal* hozzájárulni készek, hogy ajándékaikat *vasárnap délelőtt 11 óráig* küldjék a templom-utcai polgári fiúiskolába *Szilágyi* György tanár címére.”

A turisták házavatója Gainán.

(Az idei leányvásár érdekessége.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

Az aradhegyvidéki turista-egyesület évenként felkeresi Gainát, az egykor híres leányvásárok helyét, hol július 19-én még most is megtartják ezt a nevezetes alkalmat, ha másként nem, népmulatság formájában.

Az idén is kirándulnak a turisták e napon Gainára, hol a szokottnál nagyszabású és egyben jelentős ünnepség készül. A turista egyesület, mely *menedékházat* épít ott, új lendületet akar adni ennek az érdekes népszokásnak.

Hogy az ünnepség nagyszabású legyen, az egyesület bevonja abba *Arad*, *Torda-Aranyos*, *Kolozs*, *Bihar* és *Hunyadmegye* érdeklődő közönségét, s felhívja a *helyi és fővárosi sajtó* figyelmét is. Mindezeket meghívja az ünnepélyen való részvételre is.

Az ünnepség értékét emelni fogja, hogy az arad-hegyvidéki turista-egyesület ideiglenes menedékházat a leányvásár napján nyitja meg. Ez a ház, mely egyelőre ideiglenes jelleggel épül, a jövőre már *állandó lesz*. Ott fog állani a Gaina-hegy tetején s bizonyára jó szolgálatot tesz a turistáknak, kik ezt a vidéket gyakorta felkeresik.

Erről a vidékről, valamint a leányvásárról *Lejtényi* Sándornak a napokban megjelent és lapunkban is ismertetett könyve ad érdekes modorban bővebb felvilágosítást.

A leányvásár alkalmával az idén nemcsak a nép fog mulatni, hanem a turista-egyesület is rendez külön mulatságot, melyet *tánccal* kötnék egybe. Hogy a népmulatságon is lendítsenek, különböző *díjakat* tűznek ki.

A terv igen érdekes és bizonyára sokan fognak a kiránduláson résztvenni. A turista-egyesület különben a napokban ülést tart s ezen állapítja meg a teljes programot.

Ez a kirándulás ma éppen aktuális, amennyiben a színházban is a gainai leányvásár körül forog az a darab, melyet *Moldován* Gergely írt *Flórika szerelme* címen.

HIREK.

— Személyi hírek. *Gyulay* Viktor gróf aradmegyei nagybirtokos, Aradon időzik. Hélfőn jogtanácsosa *Lukácsy* Lajos aradi ügyvéd kíséretében egyik birtokára, a temesmegyei *Murányra* megy, a melyet ezuttal először látogat meg. A község lakossága nagy ünnepélyességgel, bandériummal fogadja a földesurat, akinek kíséretében lesz *Manasz* György dr. országgyűlési képviselő is. — *Fehér* Miklós nyug. földmívelésügyi államtitkár ma Aradra érkezett, hogy elhunyt rokona, *Kárász* Emil aradi főmérnök hagyatéka ügyében bizonyos intézkedéseket tegyen.

— Eljegyzés a királyi házban. Bécsből táviratozzák: *Mária Annunciata* főhercegnő, a nemrég elhunyt *Károly Lajos* főhercegnek és *Mária Terézia* főhercegnőnek leánya jegyet váltott *Sigfried* bajor herceggel. A vőlegény néhai *Erzsébet* királyné unokaöccse.

— A szász király haldoklik. *Sybillenort*-ból táviratozzák: A szász király állapotáról ma reggel 7 óraker a következő orvosi jelentést adták ki: Az éjszakát általában nyugtalanul töltötte a beteg. Csak reggel felé aludt néhány órát. Az első reggelit jó étvágygyal ette meg. Ujabb távirat szerint a beteg szász király állapota rosra fordult. *Már csak óráig élhet.* A katasztrófa az orvosok véleménye szerint *küszöbön áll.*

— **Mangra Vazul Budapestén.** Nyilvánvaló volt, hogy *Mangra Vazulnak* a tegnapi győzelem után első dolga lesz, hogy Budapestre menjen és ott kísérletet tegyen arra, hogy megválasztására a megerősítést valahogy kikunyorálja; hogy egész komolyan reménykedik benne, szinte csodálni való. A mint fővárosi tudósítónk táviratozza, *Mangra Vazul*, az aradi zsinaton szótöbbséggel megválasztott püspök ma Budaestre érkezett, hogy *Szell Kálmán* miniszterelnök és *Wlassics Gyula* váltság és közoktatásügyi miniszternél bemutatkozzék, és a megerősítés irányában a kormány jóakaró támogatását kérje. Jóakaró támogatás? Ezt szolgálta meg a multban *Mangra*, a magyar állam kormányával szemben?

— **Tisza Kálmán utóda.** Komáromból táviratozzák: Az *Antal Gábor* püspök elnöklésével kiküldött szavazatszedő bizottság ma felbontotta a *Tisza Kálmán* halálával megüresedett dunántúli ev.-ref. főgondnoki állásra beérkezett szavazatokat. 290 egyházközség szavazata közül 151 *Hegedüs Sándorra*, 134 *Tisza Istvánra* esett. Így *Hegedüs* 17 szótöbbséggel lett főgondnok.

— **A király szobrai.** A főváros képzőművészeti-bizottsága ma délelőtt *Bárczy István* tanácsnok elnöklésével tartott ülésében foglalkozott a király ajándékozta két szobornak, *Anonymus* és *Hunyadi János* szobrainak újabb elhelyezésével. Béla király névtelen jegyzőjének szobrát eredetileg az *Attila-körut* és *Palota-ut* közötti kertcskébe tervezték. A miniszterelnök azonban ezt az elhelyezést nem találta megfelelőnek, mert a háttér, a királyi palota óriási talapzata, az amugy is kicsiny szobrot még jobban eltörpítené. Ajánlja a helyett a városligeti *Széchenyi-szigetnek* a renaissance gót és román pavillon közti közterületét. A bizottság ehhez az újabb tervhez hozzájárult azzal a módosítással, hogy a szobor a történelmi csoporttal szemközt, de kissé távolabb, csendesebb helyen a háttérben fákkal és galyakkal helyeztessék el; ez a csendes vissza vonultság inkább megfelel az Anonymushoz fűzött fogalmaknak. — *Hunyadi János* szobrát eredetileg az *Albrecht-ut* kanyarulatánál levő kertcskébe kontemplálták. *Schulek* tanár, a halászbástya építésének vezetője ezt az elhelyezést nem tartja szerencsésnek, mert kétoldalt csak a szobor hátát látnák a járó-kelők. Indítványa az, hogy a halászbástya folytatódó kiépítése során készítene egy kis köröndöt, a hová aztán szépen el lehetne helyezni a szobrot, s a honnét szembe látná mindenki. A bizottság ez újabb tervhez hozzájárult.

— **Millió sikkasztás.** Párisból táviratozzák, hogy egy ottani francia banknál egy millió frankos sikkasztás nyomára jöttek, melyet a bank egyik hivatalnok követte el. A sikkasztó neszt véve a vizsgálatnak, megszökött.

— **Damjanich szobra Budapestén.** A fővárosi *Damjanich-asztaltársaság* *Siklody Lőrinc* szobrasszal elkészíttette *Damjanich Jánosnak* életnagyságu mellszobrát, a melyet június 15-én délután hat órakor fognak leleplezni az asztaltársaságnak *Soroksári-utca* 41. száma alatt levő helyiségben.

— **Megsemmisített mandátumok a szerb kongresszuson.** A karlócai szerb kongresszuson ma tizenhat kongresszusi tagnak megtámadott mandátumát vizsgálták át. A megtámadott mandátumok közül *Korsics Lázárnak* szabadkai és *Popovics Vazulnak* károlyvárosi mandátumát megsemmisítették s ellenfeleiket behozták. Érdekes, hogy a két mandátumát veszített kongresszusi tag a mérsékelt párthoz tartozott.

— **Előléptetés.** Az igazságügyminiszter *Petrovsky Dezső* aradi törvényszéki irodaigazgatót a IX. fizetési osztály harmadik fokozatába léptette elő.

— **A bokszeji jegyzőné drámája.** *Schwéger* Lajos bokszeji jegyzőnek öngyilkossá lett feleségét ma délelőtt temették el óriási részvét mellett Bokszezen. Magáról a szerelmi drámáról ma érkezett be az alispánhoz a borosjenői főszolgabírósa jelentése, a mely így szól:

Tisztelettel jelentem, hogy f. hó 10-én délelőtt 11 órakor a helybeli Genát-féle vendéglő egy vendégszobájában *Hauser Vilmos* bokszeji körjegyzői irnok és *Schwéger* Lajosné bokszeji lakosok öngyilkosok lettek.

Az orvosrendőri hullaszemle szerint mindkét hulla jobb halántékán 9 mm-es forgópisztolylyal okozott lösebtalálatot.

Az öngyilkosság kétséget kizáróan megállapítván, az eltemetésre az engedélyt megadtam.

— **Egy tanár tragédiája.** Egy volt aradi tanár tragikus sorsáról irnak a ma érkező budapesti lapok. A fővárosi rendőrök egy gyanús viselkedő uriemberre akadtak tegnap az utcán s bekísérték a főkapitányságra. Ott kiderült, hogy veszedelmes őrült, a mire elszállították a lipótmezei elmeegógyító-intézetbe. A szerencsétlen emberről fölvilágosítást adott egy székesfejérvári távirat, a melyben tudatta az oda való rendőrség, hogy *Havas (Hahn) Adolf* főreáliskolai tanár, a ki az irodalomban is jó nevet szerzett munkásságával, néhány hónappal ezelőtt Olaszországban keresett gyógyulást súlyos idegbajára, de Genuában kitört rajta az őrület s egy ottani intézetbe csukták. Onnan Székesfejérvárra vitették a hozzátartozói, a kiktől most egy őrizetlen pillanatban megszökött.

— **Mármárosziget viz alatt.** Nagy veszedelemről hoz hirt a táviró *Mármárosziget* egy részét elöntötte az óriási mérvben megáradt *Tisza*. A mára virradó éjjelen felhőszakadás volt, melytől a *Tisza* és a belé ömlő mellékfolyók megáradtak. A medrétől kiömlő *Tisza* a város felé hompölygött s egész városrészeket már el is öntött. Sok család be van szorítva lakásába. A veszély egyre nő. A katonaság nagy erőfeszítéssel dolgozik a mentési munkálatokon, melyek élén a főispán áll. Ma délután az ár *Sziget-Kamarát* teljesen elöntötte. Attól félnek, hogy a folyam régi medre felé húzódik s ekkor mérhetetlen lesz a veszély. A termésnek így is vége; nagy nyomor vár a népre. Az alispán segílyt osztott a hajléktalanoknak. A kár százezrekre rug.

— **Az altábornagyné váltói.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Az Erzsébet-téri uzsorásbörzén, a hol különben igen nagy, de igen könnyelmű uriemberek váltói képezik a forgalom tárgyát, tegnap délután egy altábornagy özvegyének váltóját adták kézzől-kézre. A kétezer koronás elfogadmányon az altábornagy özvegyén kívül egy nem kevésbé jóhangzásu név viselőjének ifju sarja is szerepelt s a papirosért a fiatal ember nem kért többet, csak a felét. Az uzsorások egyikének az üzlet megtett s magához vette a papirost azzal, hogy egy óra múlva elhozza érte a pénzt. Az üzlet azonban balul ütött ki. Az uzsorás a váltót felmutatta az altábornagynénak, a ki menten kijelentette, hogy a papiroson lévő aláírás — hamis. Nem is bocsátotta el többé az uzsorást, hanem egyenesen a rendőrségre hajtattott vele. Itt a felügyeletes tisztviselő jegyzőkönyvbe foglalta a történeteket, majd pedig két detektivet elküldött az Erzsébet-térre, hogy a fiatal embert, a ki a váltót elhozta, letartóztassa. A fiatal ember azonban nesztét vette a fordulatnak és eltűnt. Eddig nem találták meg.

— **Házasság.** *Vilcsék Gyula* június hó 22-én, délután 6 órakor tartja esküvőjét az aradi izr. templomban *Fekete Rózsika* kisasszonnyal, *Fekete Jakab* aradi kereskedő leányával.

— **Gróf Forgách Antal ügye.** A Nemzeti kaszinó által kiküldött bizottság szerdán délelőtt ülést tartott gróf *Forgách Antal* ügyének teljes megvizsgálására. Az ülés kevés megszakítással délelőtt 11-től délután fél hatig tartott. Az ülés során kihallgatták a megvádolt gróf *Forgách Antalt* is. Ez a kihallgatás mintegy négy és fél óráig tartott s annak során nemcsak az ösmert vádra, de több kényes ügyre kiterjeszkedtek. Majd kihallgatták *Madách Pál* nógrádmegyei pénztárnokot is, aki annak idején a katonai becsületbírósa előtt gróf *Forgách* ellen terhelő vallomást tett. Vallomását most is föntartotta. A kinos affaire valószínűleg szombat este véget ér; azok számára azonban, akik a hajszát intézik, semmi jót nem eredményez az ügy, mert a kimondandó határozat teljes objektivitással dönt az ügyben. A kiküldött vizsgáló-bizottság ugyanis szombaton délután öt órakor a Nemzeti kaszinó választmánya elé terjeszti az ügyet s a választmány nagy többsége, mint hirlik, a kaszinóra nézve igen kinos botrányoknak a megszüntetése végett ki fogja mondani, hogy miután gróf *Forgách Antal* a kaszinó tagjai sorából kilépett, a Nemzeti kaszinó nem foglalkozik többé a gróf ügyével. A mint lapunknak táviratozzák, *Forgách* kerületének, *Balassagyarmatnak* választói ma pártkülönbség nélkül nagy tiltakozó ülést tartottak, a melyen üdvözlő táviratot intéztek képviselőjükhez, tiltakozva az ellene indított hajszája ellen és biztosítva őt teljes bizalmukról.

— **Kinevezés a postán.** Kétszáznegyven posta-, telefon- és táviró-alkalmazott előlépését jelentő mai számában a hivatalos lap. E szerint az elnök igazgató kinevezett: posta- és táviró-segédellenőrré 32 posta- és táviró-segédtszót, posta- és táviróaltiszté 65 posta- és táviró-szolgát, ideiglenes minőségű posta- és táviró-műszeresszé 2 rapidíjas műszereszt, posta- és táviró-kezelővé 136 posta- és táviró-kiadót, végül telefon-kezelővé 5 telefon-napidíjast.

— **A kik a főhadnagyért haltak meg.** Bécsből táviratozzák: Az elmúlt éjjel a II-ik számú tűzérsegi laktanyában, ahol jelenleg utászok vannak elszállásolva, öngyilkosság történt. Egy *Berger Mária* nevű nevelőnő főhadnagy kedvesének lakásán, annak távollétében föbe lőtte magát és meghalt. Az eset azért kelt feltűnést, mert *Berger Mária* ez esztendőben már a második nő, aki a főhadnagy miatt életét veszti.

— **Világjáró ujságíró Aradon.** Érdekes házaspár időzik egy nap óta Aradon. *Boneff V. Péter* bolgár ujságíró és a felesége ejtették utba városunkat világgörül utjukban. Ezt az utat *Boneff* és neje gyalog szándékoznak megtenni. Nem az a céljuk, hogy minél hamarabb befejezzék, mert tizenöt esztendőig szándékoznak bolyongani a világban. Utazásuk célja főképen az ázsiai, afrikai, és ausztráliai népek tanulmányozása. Merész és nagy vállalkozás ez, mely rengeteg veszedelemmel jár. Az utazók minden pénz nélkül szándékozzák megtenni az utat, s megélhetésükre utközben szerzik meg a módokat. Nyomattak képeslevelezőlapot, s ennek árusításából számitanak jövedelemre. A levelező-lapokon, melyeket már Aradon is forgalomba hoztak, le van fotográfálva *Boneff* meg a felesége s közöttük áll a földgömb, mintegy világgörül utjuknak jelképeként. Az ujságíró több ajánló irattal van ellátva. Így a bolgár kormánytól, Angliá, Franciaországtól, s monarkiónk szófiai képviselője részéről.

— **Gomba által megmérgezett család.** Pécsről táviratozzák: *Darány* somogy megyei községben *Patkó István* öreg földmives tizenegy tagu családja szerdán gombát vacsorált. Tegnap reggelre valamennyit eszméletlenül találtak. Dacára a gyors orvosi segítségnek, ma reggelig nyolcan meghaltak.

— **A halálba kergetett színész.** Megemlékeztünk már arról, hogy *Széchy Valbi* komáromi színész agyonlőtte magát. Az ifjú színész drámája valóban megrendítő. A szépségében virágzó színésznőt tüzes ostromok és házassági ígérlet árán kedvesévé tette egy csinos fiatalember. A szerelmesek boldogsága azonban nem volt tartós. Az imádó megunta szeretőjét és hűtlenül elhagyta. A szerelmében csalatkozott színész minden eszközt megragadott, hogy csábítóját visszanyerje. Az érzékeny lelkületű leány látva, hogy minden küzdelem haszontalannak bizonyult, megírta utolsó bánatos levelét, amelyben tanácsot kért becsülete és nyugalma megrontójától. A csábító válaszolt: Csomagot küldött neki, amelyben *revolvert és mérget mellékelte*. Ez a fölháborítón lelketlen felelet a színésznőt mélyen lesújtotta, s kedvesének revolverével szíven lötte magát. A komáromi törvényszék a csábító ellen öngyilkosságra való rábírás címén büntető eljárást indított meg.

— **Kinevezés.** *Bing Ferenc*, az aradi Neuman testvérek cég tisztviselője, a Magyar Lészámítoló és Pénzváltó bank hivatalnokává nevezetett ki.

— **Testvérek a javítóintézetben.** Az aradi rendőrség két gyermek-testvért készül felküldeni az aszói javítóintézetbe. *Macsányi Piroska* a leány és *Macsányi Ferdinánd* a fiu-gyermek. A leány alig 13 éves, a fiu pedig 14 éves mult. A két testvér rossz utra indult s a rendőrségnek sok baja volt velük s most úgy akarják az életnek visszaadni őket, hogy a javítóintézetbe küldik fel.

— **A kaposvári érettségi.** Huszonhárom kaposvári nyolcadosztályú diák közül csak kilenc mehetett ma érettségire, tizennégynek a vizsgálatát a miniszter távirati intézkedésére felfüggesztették, — ezt jelentik Kaposvárról. Ennek az állapotnak az előzményei eléggé ismeretesek. Az az állítólagos csíny, amely ilyen súlyos következménnyel járt tizennégy diákra, úgy látszik mégis csak elég komolyan találatott. Hogy miképpen áll voltaképpen az ügy, s a tizennégy diákot milyen nagy baj éri a „csíny” miatt; erről még nem jöhetett hír, mert az ügyiratok még nem érkeztek vissza a minisztertől.

— **Visszatérés két évi eltűnés után.** Két évig volt távol szülei házából *Szabó Gyula* aradi községi bírósági kézbesítő Gyula nevű fia. Két év előtt megszökött otthonról s most visszakerült. Szülei már lemondtak arról, hogy valaha viszontlátják, azt hitték, régen meghalt már valahol. Két év előtt, 1900. év augusztus 22-én tűnt el a fiu szüleinek Töltés-utca 4. számú házából. Akkor még tizenhárom éves volt és a polgári iskola harmadik osztályába járt. Valami csínyt tett s attól félve, hogy az apja megveri, elszökött. Sok nyomorúságon ment keresztül azóta. Az utóbbi időben Nagyszalonta mellett egy vasuti őrszolgálatában állott, mint béres. A rendőrség országszerte köröztette, de nem tudtak a fiu nyomára akadni. Most végre rászánta magát és hazajött. Tegnap érkezett Aradra két évi kalandos távollét után.

— **Megszökött igazgató.** *Weisz József* budapesti hitelszövetkezeti igazgatónak igen zavaros a multja. Egy jdejig mint ügynök élésködött a mások zsebében, utóbb megunta az apróbb csalásokat s hitelszövetkezetet alapított. Igazgatónak persze önmagát tette meg. A szövetkezet *Weisz József* igazgatása alatt épen nem virágzott. Kölcsönt ugyan azért mindenkinek ígérték, a ki a temérdek beiratási és információs díjakat megfizette, de pénzt valójában csak egy ember kapott: maga az igazgató ur. A szédelgésnek természetesen bünvádi följelentés lett a vége. Nem kevesebb mint *nyolcvan panaszt* emeltek *Weisz József* ellen s a bíróság négy esztendi börtönnel és 1800 korona pénzbüntetéssel sújtotta őt. *Weisz József* a bíróság ítéletét megfélebbezte s aztán hamarosan bucsut mondott Budapestnek, Eltűnt

nyomtalanul s a detektívek, a kik a szélhámós igazgatót a napokban a bíróság elé akarták kísélni, nem találják sehol. Most országszerte körözik.

— **Körözött bankhivatalnok.** A budapesti rendőrség körözi *Mártony Gyula* Ferenc 29 éves bankhivatalnokot, aki ellen *Sternberg Ármin* és testvére, hangszerkészítő cég tett feljelentést lopásért. A feljelentés szerint *Mártony* a hangszerkészítő cégtől egy 800 koronát érő zongorát kölcsönvett, amelyet azután jogtalanul eltulajdonított. Miután tartózkodási helye megtalálható nem volt, a *Rendőri Közlöny* kiadta ellene a körözőlevelet.

— **A Maros szezonja.** A *Neptun* Maros-fürdő vasárnap, e hó 15-én megnyílik. A míg a női fürdők elkészülnek, az uszoda délelőtt tizenegy óráig a nők számára van fentartva.

— **Pör egy tortaért.** A pestvidéki járásbíróság előtt furcsa pör folyik nagy elkeseredettséggel. A pör tárgya egy torta, a melyet egy ottani környékbeli nő-egylet legutóbbi mulatságán sorsoltak ki s a melyet ugyancsak ott el is fogyasztottak. A pörnek tulajdonképpen nincs is e szerint tárgya, mert ami volt, azt a pörös felek megették. Ez a furcsa pör különben így támadt: A nőegylet mulatságán jótékony célra kisorsoltak, egy tortát és egy *Fleischmeister* nevű uriember 36 korona 60 fillérért, mint legtöbbet ígérő, megvásárolta s mindjárt meg is ette. A társaság egy másik tagja, egy gyáros, aki szintén részt vett az árverésben, azt állította, hogy ő gert legtöbbet s így magának követeli a tortát. A dologból pör lett. A gyáros — miután a tortát már meg nem kaphatja — 10 koronát követel kártérítés fejében. A különös pör még nem ért véget. Ez idő szerint ott tartanak, hogy egy csomó bejelentett új tanut hallgatnak ki még az igazság teljes megvilágítására.

— **Hirtelen halál.** *Szalay Károly* dr. aradi ügyvédnek kertje van a Mihály-utcában. Itt van alkalmazásban *Kamitye Mária* napszámosnő, aki a kerttulajdonos vincellérjének felesége. Es az asszony ma délután 2 óra tájban a kertben a földiepret gyomlálta, miközben hirtelen rosszul lett, s ott a kertben meghalt. *Leitner Ernő* dr. rendőrorvos a halál okául *szívszélhűdést* állapított meg.

— **Leány férfiruhában.** *Nyiregyházáról* írják, hogy az ottani rendőrség aminap érdekes szélhámóst tartóztatott le: egy leányt, aki évekig férfiruhát viselt és számos csalást és lopást követett el más neve alatt. Tizenkétévvvel ezelőtt történt, hogy egy debreceni gazda szolgálatába fogadott egy ifjút, aki *Sz. Tóth Márton*nak mondotta magát. Erre a névre szól a munkakönyve is. Sokára derült ki csak véletlenül, hogy *Sz. Tóth Márton* nem férfi, hanem leány. A kalandos életű szolga, amikor titkát megtudták, megszökött a háztól s magával vitte gazdájának keze ügyébe jutott holmiját is, továbbá az előbbi szolgának, *Daróczy Jenő*nek ott maradt munkakönyvét is. A *Sz. Nagy Márton* nevére szóló munkakönyvhöz is hasonló módon jutott hozzá. Ezután *Daróczy Jenő* névvel bejárta az országot, számos szélhámosságot követve el. A hatóság elrendelte köröztetését s az igazi *Daróczy Jenő*t le is tartóztatta helyette a budapesti rendőrség. A szegény embernek sok bajába került, míg igazolni tudta magát s visszanyerte szabadságát. Ekkor már rájöttek, hogy a férfiruhában járó leány csinalta a bonyodalmat s ez irányban indult meg a nyomozás. Nehány nappal ezelőtt sikerült végre letartóztatni *Nyiregyházán* a kalandos nőszemélyt, aki azután megvallotta, hogy valódi neve *Alexy Julianna*. Debrecenbe vitték az ügyészség fogházába.

— **Tilos nevetni.** Egy angol bíró elítélte — a törvényszék humorát. Ugy jött létre ez az ítélet, hogy a bíró kiürítette a törvénykezési termet azért, mert a hallgatóság egy, bizonyára nagyon komikus jelenet vagy szövélet hatása

alatt általános kacagásban tört ki. Az angol bírónak kétségtelenül igaza van, mikor arra az álláspontra helyezkedik, hogy az igazságszolgáltatás mindig és minden körülmény közt sokkal komolyabb dolog, sem hogy a kacagás összeegyeztethető volna. Tény, hogy büntetőkódex és viccelés nem rokontermészetűek és hogy a vádlottak védekezése és a hallgatóság jókedve nem illeken stilszerűen egymáshoz. Azonban a lapok mégis nagyon kemény kritikát gyakorolnak a fennforgó esetben. Vitatják az újságok azt, hogy ha az egyik bíró kitiltja a nevetésre hangolt hallgatóságot, akkor a másik bíró tartózkodjék attól, ami gyakran megnevetett a tárgyalások közönségét — a vicceléstől. Ebből az alkalomból az angol sajtó a bírák ötleteiből, szatirikus megjegyzéseiből egy egész kis szemelvényt állított össze s ez által mutatja ki, hogy Angliában a törvényszéki tárgyalások alkalmával maguk a bírák szokták jókedvre deríteni a közönséget.

— **Kinos jelenet a premiéren.** A Nemzeti Színház mai bemutató előadásán egy kis intermezzo történt, a mely majdnem pánikot okozott. Az utolsó képben *Török Irma* visszavonul egy szobába az *Yvette* szerepében. Gyertyákat gyújtott, s ágyba fekvé kloroformmal kísérel meg öngyilkosságot. Mikor berohantak hozzá, *Hegyesi Mari* véletlenül az egyik gyertyát feldöntötte, a mely ott égett tovább. A szőnyeg már-már égni kezdett, a mikor valaki a közönség köréből felkiáltott:

— A gyertyát!
Erre az egész közönség izgatottan ismételte:

— A gyertyát, a gyertyát!
Hegyesi Mari nem vesztette el lélekjelenlétét ott termett a gyertya mellett, azt föl emelte s ezzel minden bajnak elejét vette. Az incidens kinos volt, a közönség izgatottsága a jelenetet meg is zavarta. De azért pánik szerencsére nem támadt s a jelenetet aztán zavartalanul végig játszhatták a színészek.

— **Aki korán kel aranyat lel.** Ez a közmondás beteljesedett *Gyeván Ambrus* bodonyi lakosnál, a ki azonban keservesen megadta az árát a szerencséjének. *Gyeván* a mult hónap 10-én reggel 4 órakor elindult hazulról, hogy a szántóföldjét megmunkálja. Alig haladt el a harmadik ház előtt, a mikor egy 10 koronás aranyat talált. Alig hogy egy lépéssel tovább ment, ismét egy 10 koronás arany feküdt és egy kissé távolabb ismét egy. *Gyeván* felvette az aranyakat, zsebrevágta és kiment dolgozni. Este, mikor hazatért a munkáról, a felesége elmondta neki, hogy az éjjel kirabolták *Freund Dávid* korcsmáros és elvittek tőle 1250 korona készpénzt. *Gyeván* ekkor megmutatta a feleségének, hogy mit talált, de eszükbe sem jutott, hogy erről jelentést is kellene tenni, hanem e helyett elrejtették a pénzt a ládafiókba. Pár nappal később *Gyeván* felváltotta az egyik aranyat a boltban. Minthogy a kirabolt *Freund*tól több 10 koronás aranyat is vittek el, a kereskedő értesítette *Freund*ot, ez viszont a csendőrséget, mely kérdőre vonta *Gyeván*ét. Ez elmondta, hogy az ura találta az aranyat, de csak egyet vallott be. A házkutatásnál még két aranyat találtak s ennek alapján letartóztatták *Gyeván*t és alapos vallatás alá vették, de mert *semmiféle kizsákmánnyal* sem bírták rávenni, hogy a rablást beismerje, bekísérték a törvényszékhez, hol elzárták. E hét elején azután véletlenül megkerültek a rablók *Golossán György*, *Hamara István* és *Berkes Dani* személyében, a kik menekülés közben vesztették el a *Gyeván* által megtalált aranyakat. *Gyeván*t szabadon bocsátották, de oly súlyos sérülésekkel tért haza, hogy pár hétig is munkaképtelen lesz.

— **A nazarénus feleség.** Tenke vidékén, mint Biharvármegyében általában, nagyot hódít a köznépközött a nazarénizmus. *Ujlaki János* parasztagazda felesége is hívő lett titokban, de nem mert szólani az urának, aki buzgó vastagnyaku kálvinista. *Ujlakiné* úgy gondolta, hogy titokban végzi el az áttérést. Szerdán délután, míg az ura a réten kaszált, egy sereg nazarénus hívővel s a nazarénusok papjával kiment a Körös folyóhoz. Itt szokták végezni a nazarénusok keresztelő szertartásukat. Hirtelen vihar kerekedett. Még a nazarénusok bele sem fogtak a szertartásba. De azért bevonultak a vízbe. A vihar a réten kaszázó *Ujlakit* véletlenül éppen a Körös felé kergette haza.

Mikor közelített a vízben didergő csapathoz, megismerte a feleségét. Rettegetés düh fogta el a férjet. Először lekapta a válláról a kaszát s ezzel a gyilkos szerszámmal rohant a tömegre, de a part mellett eldobta a kaszát s úgy rohant be a vízbe. Ekkor dühöngött legjobban a vihar. A nazarénus hívők kiugráltak a vízből s rohantak hazafelé. Ujlaki hajánál fogva húzta ki a partra a vallásos ceremóniától s az ijedségtől félig ájult feleségét. A megvadult ember a paron reátámadt az ájult asszonyra s a kaszája nyelével *agyba-főbe verte*. Egy pár visszabátorodott embernek sikerült nagynehezen a dühöngőt megfékezni. Ujlaki Jánosné most *élet-halál között* lebeg. Aligha marad életben. A férj ellen megtették a feljelentést.

— **Gambetta egy jellemző vonása.** A nagy francia szónok a legnagyobb szellemi munkát akkor volt kénytelen végezni, mikor a legnagyobb gond szakadt rá, — édesanyja nagybetegen feküdt s a fiu az életéért remegett. De bármennyire lefoglalta éppen ebben az időben az egyiptomi kérdés Gambettát, azért minden este fölkereste édesanyját, órákat töltött el mellette s csak éjjelután tért haza lakására. Reggel rendszeresen ismét hírt kapott anyjáról s ugyanígy déltájban is naponta Eugène Etienne-től, aki Gambettának a politikai küzdelmekben is társa és barátja is volt. Mikor a döntés napja elkövetkezett a parlamentben s Gambetta éppen a szószék felé haladt, hogy egy nagy beszédet tartson a szavazás előtt, akkor közeledett feléje Etienne azzal a szándékkal, hogy az anya bekövetkezett halálát közölje. Gambetta elsápadt és izgatottan kérdezte barátját: mi hír. Etienne pedig nem merte e pillanatban közölni a gyász hírt s azt mondta: egyformán, változatlanul. Gambetta fölsírt a szószékre és egyik leghatalmasabb szónoklatát dörögte le. Mikor tapsvihár közben lelépett a tribünről, akkor tudta meg a valót s az egész éjszakát a halott mellett töltötte könnyek és zokogás között.

— **Magyar név.** Zunderstein Armin és kis-korú Zunderstein Ilona aradi lakosok vezetéknevüket „Zádor“ ra, Huszerl Franciska pedig „Holló“ ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **T. üzletfeleink szives tudomására** hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— Költözködés** *Dukes M. utóda* bécsi cég hirdetői irodája, amely hosszú időközön a Rothschild bazárban volt a napokban helyiséget változtatott, és irodáját I. Wollzeile N, 9 alá helyezte át, amely új helyiségben a folyton emelkedő cég megfelelő irodahelyiségeket bérelt. Ezen nagy átalakítás és nagyobbítás lehetővé teszi fenti cégnek, hogy a már 23 év óta fennálló irodájuk, — amely e téren a legrealisabb és legoulsabbak egyike a hasonló irodák között — messzemenő összeköttetései folytán, úgy az érdeklődő közönség valamint a lapok minden kívánalmainak teljesen megfelelhessenek.

A cár főkertésze

mint bicikli-tolvaj.

(Egy világláró szélhámos letartóztatása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

Érdekes multu szélhámost őriznek a szegedi rendőrség börtönében. A cár főkertésze volt és a szentpétervári udvartól kapott bizonyítvány alapján minden nagy fejedelmi udvarnál alkalmazták, míg csak ki nem derült, hogy rossz hajlamu, könnyelmű ember. Fiatalságának kezdetén fokról-fokra haladt s mintegy másfél év óta fokról-fokra süljed, — míg végre, mint közönséges bicikli-tolvaj eljutott az alföldi magyar város rendőrségének vendéglátó hajlékába.

A cár volt főkertésze ezuttal biciklilopás miatt került fogságba. Sifrisch Lajos szabadkai diáknak a palicsi-fürdőben ellopták a biciklijét. A szabadkai rendőrség kipuhította,

hogy a tolvaj a szegedi országot felé vette utját. Sifrisch az értesítés után idejött és közölte a szegedi rendőrséggel a tolvaj személy-leírását.

A szegedi rendőrség kipuhította, hogy a palicsi biciklit *Kemény* kerékpárhoz vitték javítás céljából. Kemény ugyanolyan személy-leírást adott az emberről, aki a kerékpárt neki átadta, mint Sifrisch. Közben az Enders-cirkusz igazgatója, *Rieffenach* panaszkolta Rainer József főkapitányuknak, hogy tegnap az iskola-utcai 16. sz. a ház kapuja alól ismeretlen tettes ellopta értékes biciklijét.

A rendőrség értesült, hogy vasárnap este egy vörös bajszú, csipetős ember szállt meg Szegeden az Alföldi-vendéglőben. A fogadást figyelmessé tették az emberre, akiről már annyit tudtak, hogy Sifrisch Lajos 160 frtos biciklijét egy *csanádmegyei* utbiztosnak adta el 15 frtért, az Enders-cirkusz igazgatójától lopott kerékpárt pedig 23 frtért adta el Kohn Vilmos vendéglősnek. Mikor az ismeretlen megkapta a pénzt, visszament az Alföldi szállóba, ahol óráját zálogban hagyta. Bitó János vendéglős nyomban értesítette a közeli őrszemet.

Javában halpaprikásozott a csipetős ur, mikor a rendőr hozzálépett és fölszólította, hogy néhány percre jöjjön ki a folyosóra.

— Akármért keres — szólt előkelő hangysággal a cár egykori főkertésze — engedje, hogy előbb elköltsem a vacsorámat.

— Egy percig sem várhatok — felelt a detektív.

A vörösbajszos ur erre — alkalmasint bátorítól — lecsusztatott egy pohár bort, aztán követte a rendőrt, aki rövid beszélgetés után a rendőrséghez vitte. Itt már Temesváry Géza dr. alkapitány várta. A vallatás során az elfogott ember írásából kiderült, hogy Jäger Viktornak hívják, württembergi, 31 éves, unokaöccse a világhírű *Jäger* dr.-nak, a Jäger-ing meghonosítójának.

Jäger Viktor Tübingenben kertészeti akadémia végzett és igen fiatalon került Szentpétervárra, ahol a cár főkertésze lett. Majd onnét a perzsa sah udvarába, Teheránba került, ahol angol mintára rendezte az uralkodó kertjét. Perzsiából Franciaországba, majd Angliába, onnét Amerikába került. Mindenütt nagy urakat szolgált, de mindenütt rossz fát tett a tűzre.

Londonban fogadott valakivel, hogy bejárja biciklin a világot. Magyarorszáig el is jött, de itt, amint mondja, a bor és a szép leány meggabalyította. Esküdzött, hogy a két biciklin kívül egyebet nem lopott. A rendőrség azonban azt gyanítja, hogy Jäger *lopott kerékpárokonjárta be Európát*. Az egyik városban lopott biciklit a másik városban eladta és sietve ismét kerékpárt lopott. A rendőrségnek ugyanis tudomása van róla, hogy Pozsonytól Szegedig több városban loptak biciklit. Valószínű, hogy Jäger lopkodta össze szeket a bicikliket.

Jäger Viktorra különben egyéb kellemetlen dolgok is kiderültek. A jeles bicikli-tolvaj a szentpétervári német konzulátus által 1892. évre szóló utlevelet állíttatott ki. Ezt Jäger 1902. évre hamisította s ez utlevéllel jutott Belgrádba. Ugyancsak ily hamisítással került Perzsiába is. Hét év előtt katona volt s akkor jobbkeze csuklóban eltört; azóta béna. Most a Fekete-tenger vidékére készült, ha el nem fogták volna.

A cár volt főkertésze németül, angolul, franciául és szerbül beszél. A világ minden nagy városában megfordult. Magyarországra úgy került, hogy Bécsből hajón Zimonyba, majd Belgrádba ment s innét Szabadkára. Itt lopta

el az első magyar kerékpárt. Azt mondja, hogy a podgyászta Humbergban, Zimonyban és Szabadkán van. A szegedi rendőrség ezirnt táviratilag tudakozódott.

Jäger Viktort bejelentés nélkül való csavargás miatt négy napi elzárásra ítélték. Közben tovább nyomoznak viselt dolgai után, mert a rendőrség nagykaliberű csalónak hiszi a világláró németet.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Vontatási monopolium.** Ezen cím alatt Egy hajós aláírással heves támadó nyilatkozó közlemény jelent meg a *Magyar Szó* ez évi április hó 4-iki számában. A cikkirő ezen cikkében hevesen támadta a *Magyar folyam és tengerhajózási részvénytársaságot*, mert ez egy olyan vontatási szerződést kötött Schön Jakab hajózási üynökkel, amely ennek tetemes előnyökét biztosít. De kijutott a sértő támadásokból Schön Jakabnak is, aki azért rágalmazás és becsületsértés vétsége miatt sajtópört indított a cikk írója ellen. A sajtóügyi vizsgálat során a szerződés *Kirz Jenő* magánhivatálnok vállalta el. A befejezett vizsgálat után benyújtott vádirat ellen Kirz kifogásokkal élt, amelyeket ma tárgyal a büntetőtörvényszék vádtanácsa Czárán táblai bíró elnökielte alatt. A vádtanács a főmagánvádló ügyvédjének dr. *Vaisz Sándor*-nak vád és dr. *Gonda Dezső*nek védőbeszéde után *Kirz Jenő*t vád alá helyezte a Schön Jakab sérelmére elkövetett rágalmazás és becsületsértés vétségeiért. Ezen ügyben meg a nyári szünet előtt megtartják a sajtóügyi főtárgyalást.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 13.

Négy napig esett az eső felváltva, míg ma egészen kimaradt és a lég is felmelegedett.

Kilátásunk van jó időre, mely végre igen előnyös volna minden veteményünkre.

Beérkezett rossz hírek és a készlet hiánya még szilárdan tartják gabna-árainkat, mely körülmeny piacunkra nem képes vonzó erőt gyakorolni, mert mindössze mintegy 200 métermázsa buza és 300 métermázsa tengerit hoztak be.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, *korona* értékben:

Buza I-ső minőségű 8.80—9.00.
Buza közép minőségű 8.60—8.80.
Tengeri 4.80—5.00.
Rozs névleges jegyzés 6.60—6.70.
Arpa névleges jegyzés 5.20—5.25.
Zab névleges jegyzés 6.20—6.50.
Az irányzat szilárd.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, június 13.

Magyar aranyáradék 4%	120.60
Magyar koronaráradék 4%	98.—
Magyar arany 4%	119.—
Magyar ezüst 4%	100.—
Magyar keleti vasut	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.80
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeregyorsorsjegy kölcsön	206.—

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 13.

Delitőzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátolt. Nyugodt irányzat mellett 11,000 métermázsa került forgalomba, változatlanul tartott árakon. Egyéb gabonanemek változatlanok. Időjárás szép.

Zárlat 12 órakor:

Buza júniusra	9.30—9.35
Buza októberre	8.01—8.02
Rozs októberre	6.63—6.64
Zab októberre	5.76—5.77
Tengeri júliusra	5.14—5.15
Tengeri augusztusra	5.22—5.24
Repce augusztusra	11.75—11.85

Zárlet 5 órákor:

Buza júniusra	7.98—8.—
Buza októberre	6.63—6.64
Zab októberre	5.75—5.76
Tengeri júliusra	5.11—5.12
Tengeri augusztusra	5.18—5.19
Répe augusztusra	11.70—11.80

Zárlet 5 órákor:

Osztrák hitelrészvény	688.75
Magyar hitelrészvény	708.—
Lezámitolóbank részvény	436.50
Rima-Murányi vasúti részvény	517.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	702.50
Közuti vasút	614.50
Városi villamos vasút részvény	311.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Junius 13. —

Magyar elbrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 98—99 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 105—7 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 104—6 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 103—5 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 104—8 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 102—4 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 100—2 fillérig.

Sertéselészék: Junius 10. napján volt készlet 46,851 darab, junius 11. napján főlhajtatott 1132 darab, junius 11. napján elszállított 390 darab, junius 12. napján maradt készlet 47,593 darab. Üzlet: Gyöngye.

CSARNOK.

Történetek

egy ócska paradicsomban.

Irt: Hevesesi Jenő.

(Folytatás.)

VII. Az új lakó.

Ádám érthető izgalommal várta a másnapot. Nyugtalanul fetrengött mohágyán egész éjszaka s csak reggel felé nyomta el a buzgóság.

Mikor felébredt, a nap már javában szórta tüzes sugarait a földre. A madarak hangos csörgése töltötte be a balzsamos helyet. A terbelyes fák széles, zöld levelei is mintha szelelemről, új életről susogtak volna.

Ádám hirtelen felugrott fekvőhelyéről s körültekintett a rengetegben, melyet a Mindenható kegyessége lakóhelyeül rendelt.

Majd felkiáltott nagy meglepetésében. Mellette a dus pázsiton, egy gyönyörű fiatal nő feküdt s husos, gömbölyű karjára fektetve a fejét, mélyen aludt. Hőfehér keble lassan, szabályosan emelkedett. Alma édes, gyönyörű lehetett, mert boldogan, meglepődten mosolygott. Gyöngyfogai kivillantak a vérpiros ajkak közül.

— Eszem a zuzáját, de szép egy perszóna! — szolt áhitattal.

Ádám sokáig nézte tágra nyílt szemekkel s erős vágyakozása támadt, hogy Istennek ezt a remek alkotását megcsókolja.

Lassan melléje térdelt a szép teremtsnek s följe hajolva, cuppanós csókot nyomott az ajkára.

— Ez aztán kiadós volt! — szolt elragadtatva.

A nő felrezsent álmából. S amint a szerelmitas férfit följe hajolva látta, szemérmesen pirulva befődte patyolat testét a földig omló, dus szöke fűrtjeivel.

— Ádám! — susogta halkán.

— Hier!

— Te vagy az?

— Hogyan hát ismer a kisasszony? — kérdezte Ádám csodálkozva.

— Menj, te bohó! Nem vagyok én már kisasszony!

— Nem? Hát mi?

— Asszony vagyok . . . boldog asszony . . .

— Ugy? Férjes vagy talán már özvegy?

— Férjes . . .

— Kár, — jegyezte meg Ádám sóhajtva.

— Már miért volna ez kár? — kérdezte a fiatal nő boldogan mosolygva.

— Mert akkor elvettem volna feleségül!

— szolt Ádám felcsillámító szemekkel.

— Engem? De hiszen ez felesleges!

— Hát gondolja hogy úgy is . . .

— Mit úgy is?
— Balkézre . . .
— Ejh, dehogy! Honny soit, qui mal y pense . . .

— Hát hogy képzeli akkor? Mem értem!
— Nem? Pedig tudhatnád, hogy én vagyok a feleséged . . .

Ádám zavartan nézett a nevető teremtsre.

— Már mint az enyém? — hebegte.

— Igen, a te kis kvád . . . Evicéd.

— Bändi legvek ha egy kukkot is értek az egész dologból!

— Hát majd megmagyarázom. Az éjjel mikor lefeküdtél, folyton arról ábrándoztál, amit Gábor beszélt neked.

— Az igaz, hogy folyton asszonyról álmodoztam.

— Nos tehát: az Ur meghallgatta fohászkodat s bajnal felé mély álmot bocsátott reád.

— Stimmt! Erre is emlékszem.

— Mikor aztán az igazak álmát aludtad. Kivete az egyik oldalbordád.

— Kutya-fékom teremtserte! De hiszen ez zsebmetszés! . . . Es én még azt álmodtam, hogy hájjal kenegetik az oldalánat!

— Ebből az oldalbordából lettem — én.

— Oh édes oldalbordám! — kiáltott Ádám elragadtatva s karjai közé zárta a gyönyörű asszonyt.

— Nos tehát, férjem uram: még most is sajnálod, hogy férjes asszony vagyok?

— Dehogy sajnálom, dehogy! Mikor én vagyok az a boldog, aki magáénak vallhat . . .

Eszem a zuzádát! Hiszen

Nincsen annyi tenger csilag az égen,
Mint ahányszor eszembe voltál nekem.

— Az evésről jut eszembe, hogy éhes vagyok. Mi van enni való?

— Amit akarsz, szívem szép szerelme.

Akarsz egy kis tejet?

— Nem bánom. Csak hozd szaporán. Utána jó lesz egy kevés osztriga.

— Micivel, vagy a nélkül?

— A nélkül.

— Hozom, gyöngyöm. Mindjárt itt leszek!

— Délre aztán főzők jó tyuklevest és sütlök fohagymás rostélyost, meg lekváros gombócot.

— Jó lesz! En meg vágok aprófát s vigyázok a tűzre.

— Ez már beszéd! Így beszél egy igazi ur!

Mikor aztán józüen megették a reggelit, Ádám karjára fűzte remekszép asszonyát s megindult vele a paradicsomban, bemutatni neki adósságmentes birtokát.

Közben rózsás terveket szöttek a sejtelenes jövőről mely — úgy hitték — zavartalan és örök lesz.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinról délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvoat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep- és vasárnap, valamint a radnai búcsúnapokon jön Radnáról egy vegyesvonat este 8 óra 23 perckor.

NAPIREND.

Junius 14. Szombat. Róm. kath. naptár: N. Vazul. — Protestáns naptár: N. Vazul. — Izraelita naptár: Sabbat, Nassa. — Görög-keleti naptár (Junius 1.): Jusztus. — A nap két 3 óra 47 perckor, nyugszik 7 óra 41 perckor. — A hold két 1 óra 18 perckor, nyugszik 0 óra 8 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-museum helyisége mellett ülésterem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, sok helyütt csapadék, zivatarok.

Nyári színház.

Szombaton, 1902. évi június hó 14-én:

DISZELŐDÁS

a Munkácsy-emléktábla leleplezése alkalmából.

Krisztus Pilátus előtt.

Nagy néma képlet rendezve Munkácsy festménye után.

EZT KÖVETI:

Iskarioth.

Tragédia 5 felvonásban. Irt: Váradi Antal.

SZEMÉLYEK:

Pontius Annás, főpap	Gózon Béla. Győre Alajos.	Nephtali Iskarioth János	Sarkadi A. Csiky László.
Isachar Kaiphás	Tukorai L. Juhász S.	Péter Magdolna	Ternyei L. Németh J. Gazdi A.
Ahasver	Mariházi M.		

Kezdete este 8 órákor.

NYILTTÉR.*

Özv. Vékony Pálné szül. Csengeri Klára mélyen szomorodott szívvel jelenti a maga és számos rokonát nevében is a felejtethlen jó férj, rokon és barát

VÉKONY PÁL

asztalos mester urnak,

1902. évi június hó 12-én esti 8 órákor, életének 64-ik évében történt hirtelen elhunytát.

A boldogultnak földi maradványai június hó 14-én, délután 4 órákor fognak Demeter utca 25. számú házából a helybeli közsírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise-áldozat június hó 16-án, délelőtt 9 órákor fog a helybeli főt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Arad, 1902. június 13.

Nyugodjék csendesen!

Alólirottak mélyen szomorodott szívvel jelentik a maguk és számos rokonait nevében is a felejtethlen jó nevelő atya, rokon és jó barát

VÉKONY PÁL

asztalos mester urnak,

1902. évi június hó 12-én esti 8 órákor, életének 64-ik évében történt hirtelen elhunytát.

A boldogultnak földi maradványai június hó 14-én, délután 4 órákor fognak Demeter-utca 25. számú saját házából a helybeli közsírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise-áldozat június hó 16-án, délelőtt 9 órákor fog a helybeli főt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Arad, 1902. június 13.

Nyugodjék csendesen!

Stibik Sándor és neje,
Stibik Gusztáv, Stibik József és neje,
nevelő gyermekei.

Taub Katalin és leánya: Krisztina.

Együttes**Árverési hirdetés kivonat.**

A világi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Gróf Nádasdy Ferencz gyoroki uradalmi végrehajtó kérelmére, továbbá Wechsler Ede aradi, továbbá Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár, továbbá özv. Izsó Istvánné, aradi lakos, továbbá Szelle József ügyvéd aradi lakos, továbbá Victoria takarékpénztár és hitelintézet r. t. továbbá Aradi polgári takarékpénztár, továbbá Fischer M. aradi lakos, továbbá Kaiser József pankotai lakos, továbbá Pakurár Ádámné szül. Luka Léna kovaszinczi lakos, továbbá dr. Czégka Zdenkó ügyvéd világi lakos, továbbá Bildhauer Adalbert paulisi lakos, továbbá Dobó Lászlóné jelenlegi járszabási lakos, továbbá dr. Hotorán Jakab ügyvéd világi lakos, továbbá Aradi ipar és népbank, továbbá Schwartz Simon aradi lakos, továbbá Lázár György ügyvéd aradi lakos, továbbá Petika György magyarai lakos, és végül dr. Kertész Miksa ügyvéd aradi lakos mint csatlakozó végrehajtók javára, Luka Juon kovaszinczi lakos végrehajtást szenvedett elleni 400 korona tőkekövetelés és járulékaival, továbbá 520 kor. tőke s jár., továbbá 1000 kor. tőke s jár., továbbá 310 kor. tőke s jár., továbbá 656 kor. tőke s jár., továbbá 420 kor. tőke s jár., továbbá 1600 kor. tőke s jár., továbbá 500 kor. tőke s jár., továbbá 120 kor. tőke s jár., továbbá 67 kor. tőke s jár., továbbá 120 kor. tőke s jár., továbbá 80 kor. tőke s jár., továbbá 129 kor. 94 fill. tőke s jár., továbbá 410 kor. tőke s jár., továbbá 20 kor. tőke s jár., továbbá 200 kor. tőke s jár., továbbá 381 kor. tőke s jár., továbbá 100 kor. tőke s jár., és végül 50 korona tőke s járulékaival iránti végrehajtási ügyében, Styef Juon kovaszinczi lakos utóajánlata folytán a világi kir. járásbíró területén lévő, Aradmegyében fekvő, a 1. a kovaszinczi 112. sz. tjkben az A. I. 8. sorsz. alatt felvett ingatlanságra 47 korona, továbbá 2. a kovaszinczi 162. sz. tjkben A. I. 1—7. sorsz. alatt felvett ingatlanságra 826 korona, továbbá 3. a kovaszinczi 826. sz. tjkben az A. + 1. sorsz. alatt felvett ingatlanságra 57 korona, továbbá 4. a kovaszinczi 560. sz. tjkben A. I. 1 és 8—13. sorsz. alatt felvett ingatlanságra 1099 korona, továbbá 5. a kovaszinczi 1538. sz. tjkben A. I. 1. sorsz. alatt felvett ingatlanságra 1099 kor. és végül 6. a kovaszinczi 1773. számú tjkben az A. I. 1—6. sorszám alatt felvett ingatlanságra 1058 koronában ezenel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi június hó 30-ik napján délelőtti 10 órakor kovaszincz község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron felül, de nem a megígért 150 kor., 2900 kor., 1295 kor., 2400 kor. és 2400 koronán alól eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 4 korona 70 fill., 82 kor. 60 fillér, 5 kor. 70 fill., 109 kor. 90 fillért, 109 korona 90 fillért, és 105 korona 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt

kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Világoson, 1902. évi május hó 4-ik napján, a világi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál.

Aknay,
kir. járásbíró.

1065

TELEFON**Legnagyobb választék****arany, ezüst és ékszer-tárgyakban.****Alkalmi vételék és eladások.****DEUTSCH IZIDOR**

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Zálogcédulák,

arany és ezüsttárgyak készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban megvételnek, vagy becsereitelnek.

Gépkezelő,

aki úgy stabil gépeknél és mozgonyoknál, valamint gőzfűrészen is jártas,

felvétetik.

Aki a magyar vagy német nyelven kívül románul is beszél, előnyben részesül.

Ajánlatok bizonyítvány-másolatokkal és fizetési igényekkel a „**Baró Korb Tivadar jószáshelyi gőzfűrészt**”-hez, posta: Gurahoncz intézendők. 1066

Radnai jár. főszolgabírájától.

3548—902. sz.

Pályázati hirdetés.

Az elhalálozás folytán megüresedett solymosi körjegyzői állásra; mely körjegyzőséghez Solymos, Milova és Odvos községek tartoznak, s mely a természetbeni lakás körjegyzői földek haszon élvezetén kívül 700 korona törzsfizetés, 891 kor. 20 fillér gabona váltság, 252 kor. belutazási átalány, és 44 kor. 80 fillér széna váltság árral van javadalmazva, pályázatot nyitok.

Felhívom mindazokat kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. 6. §-ában előirt képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám legkésőbb **f. évi június hó 30-ának délután 5 óráig** annyival is inkább beadják, mivel a későbbben beérkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A választás **f. évi július hó 1-ének délelőtti 9 órakor** Solymos község-házánál fog megtartatni.

M.-Radna, 1902. évi június hó 9-én.

Péczy Elek,

főszolgabíró.

1061

„Aradi Estilap“

és

„Aradi Reggeli Lap“

az Aradhoz közel fekvő városokban

ügynököket keres,

kik a nevezett lapokat — melyeknek ára 1—1 kr. és olcsóságuknál fogva a legnagyobb elterjedtségre tarthatnak számot — szokásos jutalék mellett terjesztenék és árusítanák.

Ajánlatokat elfogad az

Aradi nyomda részvénytársaság.

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.

86963—1902. sz. hoz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasúti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák kalapok, ruha- és fehéreművek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni:

állomáson	f. évi június hó
Miskolcz	28-án d. u. 2 óra
Kolozsvár	24-én d. u. 2 óra
Bpest ny. áll.	28-án d. e. 9 óra

Budapest, 1902. május hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

MÁRIA-RADNAI GYOMORCSEPPEK.

Gyomorgörcs, gyomorfájás, erős gyomorhurut és étvágytalanság ellen biztos szer.

Egy üveg ára 80 fillér.

M.-Radnai vértisztító és fájdalom nélküli hashajtó labdacskok.

Egy doboz ára 60 fillér.

M.-radnai lábizzadás elleni kenőcs.

Kipróbált hatása, egy tégely használata elegendő. — Egy tégely ára 1 kor.

Kossuth-féle M.-radnai Gyöngyvirág-Creme.

Ápolja, szépíti és finomítja az arcbőrt, eltávolít májfoltot, szeplőt pattanásokat, bőrrakákat és az arcnak bájt és üdeseget kölcsönöz.

Kis tégely 1 korona. — Nagy tégely 2 korona.

M.-radnai gyomorerősítő tea.

Egy csomag ára 1 kor. 20 fill.

Mária-radnai hajessentia biztos szer hajhullás és fejkörpa ellen kitűnő hajápoló szer.

1 üveg ára 2 korona.

Kitűnő közkezdveltségnek örvendő Kossuth-féle bajuszpedrő.

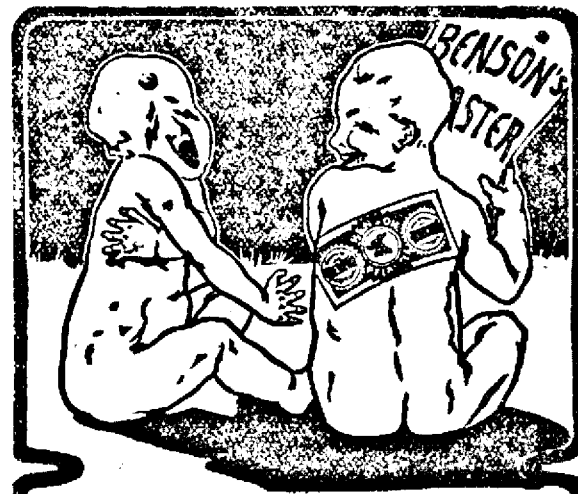
Egy doboz ára 30 fillér.

421

Kaphatók:

UDVARDI KOSSUTH PÁL

a „Megváltó”-hoz címzett gyógyszer-tárában M.-Radnán, és az ország minden nagyobb gyógyszer-tárában. — Gyógyszerek részére Aradon Vojtek és Weisz gyógyszer-tárában kereskedőknél.

Seabury & Johnson-féle

Benson-Tapasza

a leghatásosabb szer

Köszvény, csusz, derékfájás,

csípőfájás, hátbaj,

mellbaj, köhögés,

minden meghűlés ellen.

Óvakodjanak csekélyebb értékű utánszatoktól!

Louis Ritz & Co., Hamburg.

Aradon kapható: Földes Kelemen, Hajós Árpád gyógyszer-tára az „Isteni Gondviselés”-hez és Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Szabadság-tér.

1804

Legjobbajk saját nemükben a

MAGGI

élelmiszerek.

591

Minden család számára legnagyobb értékkel bírnak.

Maggi ízesítésre

minden leves-, bouillon-, mártás-
és főzetéknek stb.

meglepően jó íz kölcsönöz.

Néhány csepp elegendő.

Üvegcsekben 50 fillértől kezdve.

CONSOMMÉ-TOKOK

ára 20 fillér.

1 tok elég 2 adag leg-
finomabb erőleveshez,
mely csupán forró viz-
zel leöntve, minden to-
vábbi hozzátétel nélkül
azonnal előállítható.

FRANCZIA LEVESEK

1 tábla ára 15 fillér
és elég 2 adag erős, könnyen
emészthető,
egészséges leveshez,
mely csupán víz hozzá-
tételével néhány perc
alatt előállítható.
19 különféle fajtában.

Egy kisérlet meggyőzőbb mint bármely reklám.

Minden fűszer-, csemege-kereskedésben és drogueriában kapható.

Irodámban
egy jó irással bíró
hölgy
pénztárkezelésre

és

1000

irodai teendők végzésére
felvétetik.

Bing Ede, Arad.

*****

Hölgyeknek és Uraknak

egyaránt ajánlható az általam készített „**Contre Son**” kor-
pa elleni fejmosó, mely a legtisztább anyagokból van össze-
állítva.

Hogy az egészségre nem káros anyagokat tartalmaz, igaz-
olja egy budapesti kir. ker. törvényszéki hites vegyész, valamint
a zürichi nemzetközi vegyintézet bizonyítványa.

Ezen fejmosó rendszer használata megszünteti a fejkorpa
képződést, a hajnak selyemszerű finomságot és igen szép
fényt ad.

Nem állítom, hogy hajnövesztő, hanem az által, hogy a
fejbőr tiszta és korpa mentes, a hajhullást enyhíti.

Ezen fejmosó minden esetben a legnagyobb sikerrel lett
használva, mit számtalan egyénnel tudok igazolni.

Kitűnő hatásánál fogva számtalan esetben ajánlva lett dr.
Tisch Mór Arad város th. főorvosa által.

Gyors száradása által a legérzékenyebb fejen is használható.

Egy üveg ára 65 krajczár.

A n. é. közönség becses bizalmát kérve, maradtam
kiváló tisztelettel

TURÓCZY ELEK

fodrász

1735

Arad, Andrassy-tér 18. Salacz-utczai rész.

*****

Permetezők

3 évi jótállással

(ingyen javítás)

Hőnig Frigyes

harangöntőnél

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott

908

tüzi fecskendők,
borszivattyúk,

kutak és gummi tömlők

gyári áron.

Javítások elfogadtatnak.

ALAPITTATOTT 1876.

BERÁN ANTAL ÉS FIA

kárpitos és diszitő

Aradon, Szabadság-tér 20. sz. (Gróf Nádasdy-ház.)

Elvállalnak a legegyszerűbbtől a legfinomabb

lakás-berendezést minden stylben

a legjutányosabb árak mellett.

Kárpit-papir nagy raktár.

(Tapéta) gipsz és Machse, dombor-menyezetek és kemény dombormű

a legművésziesebb kivitelben. — Tervek és árjegyzékek kívánatra lesz készítve.

Minden fővárosi verseny kizárva.

Lószőr, afrik és szégras matracs raktáron.

Mindennemű vászon és fa-ablakredőnyök, egyleti disz és diszitési zászlók gyár-
tási terme, ünnepélyek és termek diszitési vállalata.

Tekeasztalok behuzása helyben és vidéken.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri

teljes tisztelettel

Berán Antal és Fia.

955

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Több kiállításon első díjjal kitüntetve.

Városi és megyei telefon 132. szám.